

NUORTEN NÄKEMYKSIÄ SUKU- POLVIA YHDISTÄVÄSTÄ TOIMIN- NASTA

Anni Kallio

Opinnäytetyö
Tammikuu 2014
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosiaalipedagogiikan
suuntautumisvaihtoehto

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU
Tampere University of Applied Sciences

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosiaalipedagogiikan suuntautumisvaihtoehto

ANNI KALLIO:

Nuorten näkemyksiä sukupolvia yhdistävästä toiminnasta

Opinnäytetyö 45 sivua, joista liitteitä 3 sivua
Tammikuu 2014

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa nuorten näkemyksiä sukupolvia yhdistävästä toiminnasta. Työn tavoitteena oli saada nuorten ääni kuuluvammaksi silloin, kun suunnitellaan yhteistä toimintaa nuorille ja ikäihmisille. Työn taustalla oli halu edistää ja monipuolistaa sukupolvien välistä kohtaamista, joka painottuu usein lasten ja ikäihmisten välisen toiminnan järjestämiseen. Toiveena oli, että tulevaisuudessa eri toiminnan järjestäjät ja organisaatiot voivat hyötyä tämän työn kautta esiin nousseista nuorten näkemyksistä siitä, millaista sukupolvien välinen toiminta voisi olla, mikä mahdollistaa tällaisen toiminnan ja missä toiminta voitaisiin järjestää.

Tutkimus on muodoltaan kvalitatiivinen eli laadullinen. Sitä varten tarvittava aineisto kerättiin Tampereen Hatanpään lukion 17–19-vuotiailta opiskelijoilta eläytymismenetelmää soveltaen. Nuorten näkemyksiä kerättiin eläytymismenetelmälle ominaisen kehyskertomuksen avulla, jonka tarkoituksena oli orientoida vastaajat tutkittavaan aiheeseen ja kirjoittamaan siitä lyhyehkö kirjoitelma. Aineisto koostui kolmestakymmenestä kirjoitelmasta. Kirjoitelmat kerättiin marraskuun alussa vuonna 2013 ja aineiston analysointi tehtiin vastaukset teemoittelemalla.

Opinnäytetyön tutkimustuloksista selvisi, että sukupolvien välisen toiminnan mahdollistavat tekijät erosivat hieman toisistaan sen mukaan kohdentuiko toiminnan mahdollistaminen erikseen ikäihmisille tai nuorille vai kummallekin ikäryhmälle yhteisesti. Nuoret toivat vastauksissaan esiin, että toiminnan järjestäjät ja yhteiskunta ovat myös avainasemassa mahdollistamassa sukupolvien välistä toimintaa. Nuorten näkemykset sukupolvia yhdistävästä konkreettisesta toiminnasta painottuivat yhdessä liikkumiseen, kulttuurin kokemiseen ja tekemiseen sekä tietotaidon molemminpuoliseen jakamiseen. Toiminnan järjestämipaikkana kannatusta saivat koulut ja erilaiset toimitilat, kuten nuorisotalot tai erikseen tähän tarpeeseen perustetut toimintakeskukset.

Sukupolvien kohtaaminen arkisissa tilanteissa ei ole itsestäänselvyys nyky-yhteiskunnassamme. Jotta sukupolvien välinen yhteys säilyisi, tarvitaan toisinaan ulkopuolista kannustusta ja innostusta kokoamaan ihmisiä yhteisen toiminnan äärelle. Tämän opinnäytetyön avulla palveluiden tarjoajat voivat huomioida nuorten näkemykset toimintaa suunnitellessaan.

Asiasanat: nuoruus, sukupolvien kohtaaminen, eläytymismenetelmä, sosiokulttuurinen innostaminen

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

KALLIO, ANNI:

Young People's Views about the Intergenerational Activities

Bachelor's thesis 45 pages, appendices 3 pages
January 2014

The purpose of this thesis was to identify young people's views of the intergenerational activities. The aim was to get young people's voice louder when planning mutual activities to young and elderly people. The reason for this thesis was an interest to promote intergenerational encounters which is commonly emphasized in planning shared activities to children and elderly people. The anticipation is that in the future various organizations can benefit from young people's opinions about what kind of intergenerational activities there can be and what enables this kind of action but also where the activities can be organized.

This was a qualitative study. The data was collected in Tampere from the students of Hatanpää high school aged 17 to 19 years old. Data was collected by using and applying the method of empathy-based stories and analyzed by thematising. There were 30 volunteers among the students who wrote continuation of the frame story.

The results showed that the factors that enabled the intergenerational activities were slightly different depending on if they were specifically directed to young or elderly people or both age groups together. In the writings students brought out that also municipalities and activities organizers plays a key role in enabling the intergenerational activities. Young people's views about the concrete activities between these two generations centered on collective physical training but also experiencing and making different kind of cultural things together. They also highlighted the importance of the transmission of knowledge and skills from generation to generation. Schools and different kind of premises for example community centers got the most support between students when they analysed places where this sort of intergenerational activities could be organized.

In today's society it is not a self-evident truth that generations will encounter in everyday situations. At times people need some external encouragement and enthusiasm in order to continue the connection between generations. This thesis allows service providers to take young people's opinions into account if they are planning intergenerational activities.

Key words: youth, encounter of generations, the method of empathy-based stories, sociocultural animation

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	OPINNÄYETYÖN LÄHTÖKOHDAT, TARKOITUS JA TAVOITTEET	6
2.1	Työn lähtökohdat	6
2.2	Likioma-projekti	7
2.3	Työn tarkoitus ja tavoitteet	8
3	SOSIOKULTTUURINEN INNOSTAMINEN SUKUPOLVIA YHDISTÄVÄSSÄ TOIMINNASSA.....	10
3.1	Sukupolvi käsitteenä	10
3.2	Sukupolvia yhdistävä toiminta.....	11
3.3	Sosio-kulttuurinen innostaminen	12
4	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN	15
4.1	Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset.....	15
4.2	Kohdejoukko.....	15
4.3	Tutkimusmenetelmä ja aineiston kerääminen.....	16
4.4	Aineiston analysointi	18
5	NUORTEN NÄKEMYKSIÄ SUKUPOLVIA YHDISTÄVÄSTÄ TOIMINNASTA	21
5.1	Sukupolvia yhdistävän toiminnan mahdollistavat tekijät	21
5.2	Toimintaehdotuksia sukupolvien yhdistämiseksi	24
5.3	Näkemyksiä mahdollisista toiminnan järjestämispaikoista	27
6	JOHTOPÄÄTÖSET JA POHDINTA	29
6.1	Johtopäätökset.....	29
6.2	Eettisyys ja luottavuus	35
6.3	Jatkotutkimuksia	38
	LÄHTEET.....	40
	LIITTEET	42
	Liite 1. Kehyskertomus ja vastauslomake	42
	Liite 2. Kirjoitelmista poimitut toimintaehdotukset ja niiden esiintyvyys	43

1 JOHDANTO

”Ei ole inhimillistä kulttuuria ilman ikäpolvien vuorovaikutusta. Ei ihmiskuntaa ilman sukupolvien yhteyttä. Tieto ja ymmärrys, myötätunto ja oikeudenmukaisuuden taju siirtyvät vain sen yhteyden kautta. Sehän on itsestänselvyys, miksi edes mainita? Siksi että juuri itsestänselvydet on niin helppo unohtaa.” (Krohn 2012)

Kahden eri ikäryhmän välisen toiminnan suunnittelu sisältää monia haasteita. Toiminnan lähtökohtana on vapaaehtoisuus, minkä vuoksi sen tulisi innostaa sekä nuoria että ikäihmisiä. Koska näiden kahden sukupolven niin sanottu luonnollinen kohtaaminen ei individualistisessa nyky-yhteiskunnassamme ole enää täysin itsestään selvää, tarvitaan toisinaan ulkopuolista innostamista ja kannustusta kokoamaan ihmisiä yhteisen toiminnan äärelle. Jotta tällainen toiminta todella innostaisi ihmisiä yhteisöllisyyteen ja toistensa kohtaamiseen, sen tulisi olla lähtöisin niiltä ihmisiltä, joille toimintaa ollaan tarjoamassa. Sen vuoksi päädyin omassa opinnäytetyössäni kartoittamaan nuorten näkemyksiä sukupolvien välisestä toiminnasta.

Työtäni ohjaavana teoreettisena viitekehyksenä toimi sosiokulttuurisen innostamisen käsite. Innostamisessa keskeistä on, että ihmiset, joille toimintaa ollaan järjestämässä, otetaan mukaan jo toiminnan suunnitteluvaiheessa. Tämän työn kannalta se tarkoittaa sitä, että nuoret otetaan mukaan silloin kun suunnitellaan toimintaa, joka on suunnattu heille ja ikäihmisille. Sosiokulttuurisen innostamisen avulla pyritään myös mahdollistamaan ihmisten välinen vuorovaikutus ja kohtaaminen, jotka olivat keskeisiä tavoitteita myös omassa opinnäytetyössäni.

Tein opinnäytetyöni aiheesta Nuorten näkemyksiä sukupolvia yhdistävästä toiminnasta. Toteutin opinnäytetyöni soveltamalla eläytymismenetelmäksi kutsuttua aineistonkeruumenetelmää. Tutkimustehtäväni oli selvittää nuorten näkemyksiä sukupolvia yhdistävästä toiminnasta. Mikä mahdollistaa tällaisen toiminnan? Minkälaista toimintaa voisi olla? Missä sukupolvien välistä toimintaa voitaisiin järjestää? Tutkimukseen tarvittava aineisto kerättiin Hatanpään lukion opiskelijoilta. Toteutin opinnäytetyöni yhteistyössä Likioma-projektin kanssa, josta kerron tarkemmin tämän raportin seuraavassa luvussa.

2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT, TARKOITUS JA TAVOITTEET

Tässä luvussa kuvataan tarkemmin tämän opinnäytetyön lähtökohtia ja aiheen valintaa. Luvun alussa kerron miten opinnäytetyöprosessini käynnistyi ja samalla esittelen tarkemmin opinnäytetyöni työelämäyhteistyötahon. Myös työn tarkoitus ja tavoitteet selviävät tässä luvussa.

2.1 Työn lähtökohdat

Idea tämän opinnäytetyön aiheeksi muotoutui Tampereen ammattikorkeakoulun kesäopintojen kautta. Olin mukana organisoimassa ja toteuttamassa kesäkuussa 2013 järjestettyä Liki Oma Päivää, jonka myötä Likioma-projekti aloitti virallisesti kehittämistyön Härmälän kampusalueella. Toteutimme pienellä opiskelijaporukalla Kuuselan seniorikeskuksen päiväkävijöiden ja asukkaiden kanssa Hyvän arjen valokuvia -projektin, jonka tarkoituksena oli tuoda näkyväksi ikäihmisten henkilökohtaisia näkemyksiä hyvästä arjesta voimauttavan valokuvan menetelmää soveltaen.

Hyvän arjen valokuvia -projektin ja Liki Oma Päivän järjestämisen myötä aloin kiinnostua ikäihmisten kanssa toimimisesta yhä enemmän. Tampereen ammattikorkeakoulun edustajan kanssa kesällä 2013 käyty keskustelu johti siihen että, otin yhteyttä Likioma-projektin projektityöntekijään Maarit Kurunmäkeen, jonka kanssa kävimme keskustelua opinnäytetyön aiheista. Syyskuussa 2013 yhteydenpitomme jatkui ja muutaman ideointipalaverin jälkeen opinnäytetyöni aihe alkoi rajautua muotoonsa ja yhteistyömme alkoi. Suunnittelupalavereissa selveni ajatus siitä, että työni tulisi käsittelemään nuorten ja ikäihmisten välistä suhdetta, tarkemmin juuri näiden kahden ikäryhmän välistä kohtaamista ja mahdollista toimintaa, jota Pirkanmaan seudulla on valitettavan vähän tarjolla.

Opinnäytetyöni eteni alkuun siten, että lähdin suunnittelemaan Mimmit-nimisen pienryhmän ohjaamista Härmälän alueella. Ryhmä oli tarkoitus suunnata alle 25-vuotiaille ja yli 60-vuotiaille naisille ja sen tarkoituksena oli mahdollistaa kahden sukupolven välinen kohtaaminen ja mahdollisesti näin myös vähentää negatiivisia ennakoasenteita eri ikäryhmien välillä. Aktiivisesta mainostamisesta ja kahdesta eri aloitusyrityksestä

huolimatta Mimmit-ryhmää ei saatu muodostettua. Ryhmän mainostaminen ja aikataulujen suunnittelu osoittautuivat kuitenkin opettavaiseksi kokemukseksi ja näin jällenpäin huomaa, että ne olivat tärkeä osa opinnäytetyöprosessiani.

Edellä mainittujen vaiheiden ja vaikeuksien kautta aloin miettimään, onko tämänkaltaiselle sukupolvia yhdistävälle toiminnalle tarvetta? Huomasin, että kahden eri ikäryhmän välisen toiminnan suunnittelu sisältää monia haasteita. Oman kokemukseni kautta toteusin, että erityisen haastavaa on esimerkiksi toiminnan mainostaminen ja ihmisten innostaminen mukaan toimintaan. Tästä syntyi ajatus lähteä kartoittamaan nuorten näkemyksiä sukupolvia yhdistävästä toiminnasta.

2.2 Likioma-projekti

Likioma-projekti on Tampereen Kaupunkilähetyksen ja Tampereen Vanhuspalveluyhdistyksen yhteinen projekti ja osa valtakunnallista Eloisa ikä -ohjelmaa, jonka rahoittajana toimii Raha-automaattiyhdistys. Eloisa ikä -ohjelman tavoitteena on luoda mahdollisuuksia ja edellytyksiä ikäihmisten osallisuudelle ja mielekkäälle tekemiselle sekä kehittää paikallisia yhteistyömalleja. Lisäksi ohjelma pyrkii vaikuttamaan yhteiskunnan ja kansalaisten asenteisiin myönteisen ikäidentiteetin vahvistamiseksi.

Likioma-projekti aloitti toimintansa vuonna 2013 ja se on hyväksytty mukaan Eloisa ikä -ohjelmaan vuoteen 2016 asti. Projekti on uusinta innostamiseen perustuvaa aluetyötä (Kurki 2011, 58). Likioma-projekti osana Eloisa ikä -ohjelmaa on keskittänyt toimintansa Tampereen Härmälän kampusalueelle edistääkseen ohjelman yleisten sekä projektin omien, alueelle kohdennettujen tavoitteiden toteutumista, joita ovat (Tampereen kaupunkilähetys ry):

1. Härmälän kampuksen asukkaiden kanssa ikäihmisten hyvän arkielämän rakentaminen
2. Yhdessä alueen ikäihmisten kanssa uudenlaisten vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksia avaaminen
3. Eri toimijoiden monimuotoisen ikäihmistä palvelevan verkostoitumisen tukeminen

4. Yhdessä ikäihmisten kanssa uusien arjen kohtaamispaikkojen luominen eri puolille Härmälän kampuksen aluetta

Likioma-projekti toimi opinnäytetyöni työelämäyhteistyötahona ja työni yhtenä lähtökohdaksi ja tavoitteena olikin palvella kyseisen projektin tarpeita ja tavoitteita. Mahdollisesti tulevaisuudessa Likioma-projekti aloittaa myös sukupolvia ylittävää toimintaa Härmälän alueella ja tätä ajatellen toivon opinnäytetyöni tutkimustulosten auttavan projektia toiminnan suunnittelussa.

2.3 Työn tarkoitus ja tavoitteet

”Ilman yhteyttä nuoruuteen vanhuus kivettäisi tai mädättäisi meidät. Ilman yhteyttä vanhuuteen emme ymmärtäisi kokemusta emmekä katoavaisuutta.” (Krohn 2012)

Opinnäytetyöni tarkoitus oli selvittää nuorten näkemyksiä sukupolvia yhdistävästä toiminnasta. Oman kokemukseni ja aiheeseen perehtymisen myötä olen huomannut, että nuorten ja ikäihmisten kohtaamista ja vuorovaikutusta mahdollistavia ryhmiä ja muuta vastaavaa toimintaa on Pirkanmaan seudulla vähän, jos ollenkaan. Aiheesta on tehty joitakin opinnäytetöitä ja vuorovaikutuksen edistämiseksi hankkeita, mutta pysyvää toimintaa ei tunnu olevan tarjolla. Suurin osa sukupolvia yhdistävästä ryhmätoiminnasta painottuu tällä hetkellä ikäihmisten ja lasten vuorovaikutuksen lisäämiseen, tästä esimerkkinä muun muassa Mannerheimin lastensuojeluliiton Kylämummi ja -vaari -toiminta (Mannerheimin lastensuojeluliiton www-sivut 2013).

Euroopan unioni määritteli vuoden 2012 aktiivisen ikääntymisen ja sukupolvien välisen solidaarisuuden teemavuodeksi. Elämänkulku ja ikäpolvet -hanke haastoi teemavuoden nimissä erilaisia toimijoita kehittämään ja esittelemään käytännöllisiä tapoja edistää sukupolvien välistä myönteistä uteliaisuutta ja toimintaa Vanhustyön keskusliiton Neljän polven treffit -haastekampanjan avulla. (Elämänkulku ja ikäpolvet -hankkeen www-sivut 2013). Vuosi 2012 olikin hieman aktiivisempaa aikaa sukupolvien välisen toiminnan järjestämisessä valtakunnallisella tasolla. Haastekampanjan innoittamana useat organisaatiot lähtivät mukaan tarjoamaan yhteistä toimintaa eri-ikäisille ihmisille.

Koen tärkeäksi nuorten ja ikäihmisten kokemusmaailmojen ja kulttuurien yhteen saattamisen. Näiden kahden ikäryhmän yhteinen toiminta mahdollistaa muun muassa perinteiden, katoavien tietojen, taitojen ja henkilökohtaisten muistojen välittymisen sukupolvelta toiselle. Toiminnan avulla ihmisten tietoisuus eri ikävaiheisiin liittyvistä tunteista, kokemuksista ja muutoksista lisääntyy. Opinnäytetyöni tavoitteena oli kerätä nuorilta ideoita ja näkemyksiä siitä, minkälaista sukupolvien yhteinen toiminta voisi olla. Tätä kautta saavutetaan tärkeää tietoa ja saadaan nuorten ääni kuuluviin, suunniteltaessa toimintaa heille ja ikäihmisille.

3 SOSIOKULTTUURINEN INNOSTAMINEN SUKUPOLVIA YHDISTÄVÄSÄ TOIMINNASSA

Työtäni ohjaavana teoreettisena viitekehyksenä toimi sosiokulttuurisen innostamisen näkökulma, jossa keskeistä on herättää ihmisten tietoisuutta, organisoida toimintaa ja saada ihmiset liikkeelle (Kurki 2000, 19). Sosiokulttuurisen innostamisen tavoin, haluan työssäni korostaa erityisesti ihmisten itsensä osallistumista toiminnan suunnitteluun, tässä yhteydessä aktivoida nuoria ideoimaan sukupolvien välistä toimintaa omista lähtökohdistaan käsin. Ihmisen näkeminen aktiivisena, oman elämänsä asiantuntijana innoitti tämän opinnäytetyön aiheen valinnassa. Sosiokulttuurinen innostaminen on yksi keino, jolla niin kutsuttua sukupolvien välistä kuilua voidaan kaventaa ja eri-ikäisiä ihmisiä saada kiinnostumaan toisistaan. Tässä luvussa avaan hieman tarkemmin työssä esiintyviä keskeisiä käsitteitä, joita ovat sukupolvi, sukupolvia yhdistävä toiminta ja sosiokulttuurinen innostaminen.

3.1 Sukupolvi käsitteenä

Sukupolvi on terminä moniulotteinen ja se voidaan asiayhteydestä ja käyttötavasta riippuen ymmärtää eri tavoin. Arkikielessä sitä käytetään useimmiten ihmisten luokittamiseen heitä yhdistävien ja erottavien piirteiden mukaan. (Alanen 2005, 98–99). Koin tarpeelliseksi avata sukupolvi-käsitettä ennen työni toisen keskeisen tutkimuskäsitteen, sukupolvia yhdistävän toiminnan määrittelemistä, sillä sukupolvi-käsitteen hahmottamisen kautta lukija voi mahdollisesti paremmin ymmärtää myös tämän käsitteen.

Sukupolvi-käsitteen avulla ihmisen voidaan ymmärtää eläneen jotain tiettyä historiallista aikakautta tai edustaneen tiettyä ryhmää, ikää, sukua, sukupuolta tai paikkaa. Voidaan puhua esimerkiksi samaan aikaan eläneiden ihmisten kokonaisesta sukupolvesta tai tarkentaa tätä kokonaista sukupolvea rajaamalla se pienempiin osasukupolviin puhumalla esimerkiksi nais- tai miespolvesta, tutkijapolvesta tai sodankäyneestä polvesta. (Alanen 2005, 98–99). Usein sukupolvi-sanaa käytetään kuvaamaan perhe- tai sukulaisuussuhteita. Perhesukupolvella viitataan esimerkiksi saman suvun lapsiin, vanhempiin ja isovanhempiin (Marin 2005, 41).

Sukupolvi-sanana (generation) katsotaan liittyvän kreikan- ja latinankielisten etymologioiden kautta generoitumiseen, jonka merkityssisältö taas kytkeytyy biologiseen sukulaisuuteen tai sukulaisuus suhteisiin (Jaeger 1977, Corsten 1999, Alanen 2005, 99). Tässä opinnäytetyössä käytän sanaa sukupolvi kuitenkin viitaten ensisijaisesti eri ikäryhmiin ja eri aikakausina syntyneisiin ihmisiin, en niinkään sukulaisuussuhteiden kautta muodostuneisiin sukupolviin. Puhutaan niin sanotuista ikävaihe- tai ikäryhmäsukupolvista (Marin 2005, 41).

3.2 Sukupolvia yhdistävä toiminta

Sukupolvia yhdistävän toiminnan ja työn tavoitteena on vahvistaa eri sukupolvien välisiä yhteisöllisyyttä mahdollistamalla eri-ikäisten ihmisten kohtaaminen ja vuorovaikutus. Sukupolvien välinen kuilu uhkaa kasvaa, koska eri-ikäiset ihmiset erotetaan toisistaan sekä tilallisesti että toiminnallisesti. Tämä tarkoittaa kärjistetyimmillään sitä, että esimerkiksi lapset ja nuoret keskitetään päiväkoteihin ja kouluihin, ikäihmiset palvelukeskuksiin ja vanhainkoteihin. Luonnollisia kohtaamispaikkoja esimerkiksi nuorille ja ikäihmisille on yhä vähemmän. Valitettavan usein sukupolvien välinen toiminta perustuu niin sanottuun suorittamiseen, mikä näyttäytyy muun muassa siten, että vanhainkoteihin viedään jouluna päiväkotitai koululaisryhmiä laulamaan ikäihmisille. (Suomi 2003, 180–181).

Asuinalueiden ja ympäristön suunnittelulla on keskeinen asema sukupolvia yhdistävän toiminnan organisoinnissa. Pirkanmaan seudulla, kuten muuallakin Suomessa, on havaittavissa asuinalueita, joille keskittyy asumaan tiettyjä väestö- tai ikäryhmiä, esimerkiksi perheellisiä, maahanmuuttajia, opiskelijoita tai ikäihmisiä. Tähän keskittymiseen tai jakautumiseen vaikuttavat muun muassa asuntojen hinnat ja tarjolla olevat palvelut, esimerkiksi koulujen ja apteekkien läheisyys. (Suomi 2003, 180).

Suomen (2003, 183) mukaan ihmisen identiteetti rakentuu erilaisten luonteenpiirteistä ja yksilön ominaisuuksista kertovien tarinoiden kautta, jotka liittävät ihmisiä edellisiin ja tuleviin sukupolviin. Näin ajatellen sukupolvia ylittävä ja yhdistävä toiminta voi olla myös identiteettiä eheyttävää. Ihminen tulee sen kautta tietoisemmaksi omista juuristaan ja itsestään. Samoin Suomi (2003, 180) korostaa, ettei ihmisiä tulisi mieltää pelkästään

aikaisemman luvun määrittelyn mukaisesti sukupolveksi, vaan erilaisiin ryhmiin kuuluviksi sekä henkilökohtaiset tarpeet omaaviksi yksittäisiksi ihmisiksi, joilla on omia, omaan sukupolveensa liittyviä kokemuksia ja tietoisuutta. Jotta aiemmin mainitusta suorittamiseen perustuvasta toimintakulttuurista sukupolvien välillä päästäisiin eroon, olisi tarpeellista paneutua sukupolvia yhdistävään toimintaan aivan uudella tavalla (Suomi 2003, 180–181) niin, että eri-ikäiset ihmiset itse näkisivät sen potentiaalin mitä heillä toisilleen on jaettavana ja annettavana.

Johanna Moilanen (2005, 88) on Sukupolvet verkoksi -hankkeen loppuraportissa käyttänyt sanaa sukupolvityö kuvatessaan sukupolvia lähentävää ja yhdistävää ammatillista toimintaa, työtä tai lähestymistapaa. Sukupolvityön sisältämä ideologia on varmasti monille tutumpi kuin sukupolvityö käsitteenä. Se rakentuu ajatukselle, jonka mukaan eri-ikäisillä ihmisillä on huomattavan paljon positiivisia voimavaroja annettavana toisilleen. Moilasan mukaan eri-ikäisillä ihmisillä on paljon ”sukupolvitietoa”, jota tulisi hyödyntää ja kerätä erilaisin menetelmin. Sukupolvitietoa voi hyödyntää esimerkiksi silloin, kun pohditaan keinoja, joilla edistää osallisuutta ja tasa-arvoa jollakin tietyllä asuinalueella. (Moilanen 2005, 88–89). Edellä mainittu kysymys on myös keskeinen ajatellen Likioma-projektin toimintaa Härmälän kampusalueella ja näin ollen myös lähtökohtana omassa opinnäyteyössäni.

3.3 Sosiokulttuurinen innostaminen

Argentiinalainen sosiokulttuurisen innostamisen puolestapuhuja Ezequiel Ander-Egg määrittelee innostamisen käsitteen ytimekkäästi seuraavalla tavalla (Kurki 2000, 21):

Sosiokulttuurinen innostaminen on ihmisten elämänlaadun kehittämiseen liittyvien, osallistuvaan pedagogiikkaan perustuvien sosiaalisten käytäntöjen yhdistelmä. Käytäntöjen lopullinen tavoite on edistää ihmisten omaa osallistumista kulttuuriseen kehitykseensä luomalla tilanteita ja mahdollisuuksia ihmisten väliselle kommunikaatiolle ja vuorovaikutukselle.

Kyseinen määritelmä kiteyttää mielestäni oleellisesti sosiokulttuurisen innostamisen (animation socioculturelle) luonteen, joka on niin moniulotteinen, että sitä on toisinaan vaikea ymmärtää. Aate syntyi toisen maailmansodan jälkeisessä Ranskassa, jossa natsimiehityksen jälkeinen masennus ja demokraattisten arvojen henkiin herättäminen kan-

san keskuudessa vaati uudenlaisen ajattelutavan käyttöön ottamista. 60-luvulla innostamisen aate alkoi levitä muuallekin Eurooppaan ja vapaaehtoistyön pohjalta siitä muotoutui hiljalleen myös erillinen työorientaatio. Myöhemmin innostaminen levisi myös Latinalaiseen Amerikkaan, jossa se näyttytyi paljon radikaalimpana ja vallankumouksellisempaan toimintana kuin Euroopassa. (Kurki 2000, 11–12).

Sosiokulttuurisen innostaminen nähdään yhtenä sosiaalipedagogiikan soveltamisen alana (Kurki 2000, 449). Yhteiskuntatieteisiin perustuva sosiaalipedagogiikka määritellään kasvatukselliseksi tieteenalaksi, jossa yhdistyvät pedagoginen ja sosiaalinen. Sosiaalipedagogiikka on sosiaalista kasvatusta, jonka tavoitteena on siis auttaa yksilöä kasvamaan niin, että hän voi kiinnittyä yhteiskuntaan ja elää siinä yhdessä toisten ihmisten kanssa. Samoin sosiaalipedagogiikan keinoin pyritään tukemaan apua tarvitsevia, esimerkiksi syrjäytyneitä ihmisiä niin, että he itse vaikuttavat oman elämänsä suuntaan. (Kurki 2007, 30–31).

Suomessa sosiokulttuurinen innostaminen ei ole vielä eriytynyt selvästi omaksi tieteenalaksi, toisin kuin monissa muissa Euroopan maissa. Täällä innostamisen näkökulma onkin usein sisällytetty muiden koulutusalojen opintoihin, esimerkiksi yliopistotason nuorisotyön koulutukseen tai ammattikorkeakoulujen sosiaalipedagogiikan opintoja sisältäviin ja kulttuurityön koulutusohjelmiin. (Kurki 2000, 46).

Sosiokulttuurisen innostamisen näkökulmasta tekee mielenkiintoisen ja moniulotteisen se, että siinä yhdistyvät kolme elementtiä: kasvatuksellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen (Ventosa 1993; Kurki 1998; Kurki 2000, 46). Kasvatuksellista sosiokulttuurisesta innostamisesta tekee se, että innostamisen avulla tavoitellaan ihmisen persoonallista kehittymistä, asenteiden muuttumista, kriittisen ajattelun kehittymistä, oman vastuun tiedostamista, herkistymistä ja motivaation heräämistä. Sosiokulttuurisessa innostamisessa avainasemassa on myös pyrkimys saada yksilö osallistumaan toimintaan ja tätä kautta integroitumaan yhteisöön ja yhteiskuntaan, mikä lisää innostamisen näkökulmaan myös sosiaalisen ulottuvuuden. Kulttuurinen ulottuvuus taas puolestaan näyttytyy innostamisessa taiteen eri muotojen, luovuuden ja monipuolisen ilmaisun kehittymisen korostamisena. (Kurki 2000, 46–47).

Sosiokulttuurisen innostamisen käsite toimi tämän opinnäytetyön suunnan näyttäjänä sen pedagogisen luonteen vuoksi, johon kuuluu juurikin tavoite saada ihmiset itse osallistumaan oman elämänsä ja yhteisöjensä rakentamiseen ja parantamiseen. Samoin innostamisen perustan luova osallistuminen, ihmisten herättelemine ja muutosprosessien aluilleen saattaminen, ovat keskeisiä ajatuksia työssäni (Kurki 2007, 70). Kun mietitään innostamisen keinoja, erilaisia toimintamenetelmiä joilla edellä mainittuja tavoitteita pyritään saavuttamaan, ei ole olemassa tiettyä rajausta sallituista menetelmistä. Toimintamenetelmiä voi ammentaa useilta eri tieteenaloilta, kuitenkin niin että ne perustuvat osallistavaan pedagogiikkaan. (Kurki 2007, 71). Tämän raportin johtopäätökset luvussa olen pohtinut sosiokulttuurisen innostamisen toimintamenetelmien yhteyttä nuorten näkemyksiin siitä millaista sukupolvia yhdistävä toiminta voisi olla.

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

Tässä luvussa esittelen tarkemmin opinnäytetyöni toteutusta. Aluksi esittelen tutkimustehtävän ja tutkimuskysymykset, joiden jälkeen kerron hieman tarkemmin tutkimukseni kohdejoukosta ja tutkimusmenetelmästä sekä käyttämästäni aineistonkeruumenetelmästä. Lopuksi kerron miten olen analysoinut tutkimukseni aineiston.

4.1 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyöni tutkimustehtävänä oli selvittää Hatanpään lukion opiskelijoiden näkemyksiä sukupolvia yhdistävästä toiminnasta. Opinnäytetyöni tutkimuskysymykset ovat:

1. Mikä nuorten mielestä mahdollistaa sukupolvien välisen toiminnan?
2. Minkälaista toiminnan tulisi nuorten mielestä olla?
3. Missä toiminta nuorten mielestä voitaisiin järjestää?

4.2 Kohdejoukko

Tutkimuksen kohdejoukkona toimivat Tampereen Hatanpään lukion 17–19 -vuotiaat opiskelijanuoret. Hatanpään lukio sijaitsee Härmälän alueella, tarkemmin määriteltynä Rantaperkiön kaupunginosassa. Koska opinnäytetyöni yhteistyökumppanin, Likioma-projektin, toiminta keskittyy Härmälän kampusalueen kehittämiseen, koin merkitykselliseksi kerätä tutkimusaineiston Härmälän alueella olevilta nuorilta. Kehyskertomuksen jatkamisessa ei kuitenkaan ollut vaatimuksena Härmälän alueen tuntemusta, vaan kohdejoukon tärkein kriteeri oli, että siihen kuuluvat henkilöt kuuluisivat niin sanottuun nuoruusikään.

4.3 Tutkimusmenetelmä ja aineiston kerääminen

Tämä tutkimus oli kvalitatiivinen eli laadullinen. Työssä sovellettiin eläytymismenetelmäksi kutsuttua tiedonhankintamenetelmää, joka mielletään yhdeksi laadullisen aineiston keräämisen muodoksi (Eskola 1997, 16). Menetelmässä olennaista on kuitenkin ymmärtää, että kehyskertomuksen kautta tuotetut tarinat eivät välttämättä ole kuvauksia todellisuudesta vaan kertomuksia siitä mikä saattaa toteutua ja mitä eri asiat merkitsevät (Eskola 1997, 5–6).

Jari Eskola (1997, 8) on kuvannut eläytymismenetelmää melko vähän käytetyksi tiedonhankintamenetelmäksi suomalaisessa sosiaali- ja kasvatustutkimuksessa. Ilmeisesti menetelmän suosio on kasvamaan päin, vaikka ensimmäiset eläytymismenetelmäkoekielut käynnistyivätkin Suomessa vasta 80-luvulla Antti Eskolan johdolla (Eskola 1997, 6). Eskolan mukaan eläytymismenetelmällä tutkimusaineiston keräämisen keinona tarkoitetaan pienten esseiden, lyhyehköjen tarinoiden kirjoittamista tutkijan antamien ohjeiden mukaan. Tarinat kerätään vastaajilta niin kutsuttua kehyskertomusta hyödyntäen. Kehyskertomuksen tarkoitus on orientoida vastaajia kertomaan tietystä tilanteesta tai aiheesta oman näkemyksensä. (Eskola 1997, 5).

Eläytymismenetelmän käytössä keskeistä on variointi. Siinä samasta peruskehyskertomuksesta muotoillaan vähintään kaksi versiota, jotka poikkeavat sisällöltään jonkin keskeisen seikan suhteen. Menetelmän tarkoituksena on yleensä selvittää mikä vastauksissa muuttuu kun kehyskertomuksessa muutetaan jotain keskeistä elementtiä. Vastaukset ovat yleensä jo sinänsä kiinnostavia, mutta variaation vaikutuksen selvittäminen ja vastausten analysointi ja vertailu rinnakkain ovat antoisia ja tyypillisiä vaiheita eläytymismenetelmää käyttäessä. (Eskola 1997, 6).

Eläytymismenetelmän käyttö on jaettu kahteen päävaihtoehtoon: aktiiviseen (active role-playing) ja passiiviseen (passive role-playing) eläytymiseen. Ensin mainitussa toimitaan eräänlaisen roolileikin tapaan niin, että henkilöille kuvataan jonkin tilanteen perustekijät ja roolihahmot. Näiden pohjalta henkilöt eläytyvät tilanteeseen ja esittävät siitä oman tulkintansa, roolileikin tavoin. Toisessa vaihtoehdossa eläytyminen tapahtuu kirjallisesti kirjoittamalla pieni kertomus tai vaihtoehtoisesti käyttämällä esimerkiksi

ranskalaisia viivoja, jos tarinamuotoon kirjoittaminen tuntuu liian vaikealta (Ginsburg 1979, Eskola 1997, 6–7).

Tässä opinnäytetyössä ei ollut tarkoituksena käyttää eläytymismenetelmää sen perinteisessä muodossa, vaan soveltaa menetelmää työn tutkimustehtävää ja -kysymyksiä parhaiten palvelevalla tavalla. Aineistonkeruumenetelmänä sovellettiin eläytymismenetelmän passiivista vaihtoehtoa, eli aineisto kerättiin vastaajilta yhden lyhyen kirjoitelman muodossa. Aineiston keräämisessä jätettiin näin pois eläytymismenetelmälle ominainen variointi. Halusin ensisijaisesti kartoittaa nuorten henkilökohtaisia näkemyksiä sukupolvia yhdistävästä toiminnasta. Mahdollisuutena olisi ollut muotoilla toinen kehyskertomus, jolla esimerkiksi selvittäisin tekijöitä, jotka nuorten mielestä voivat haitata sukupolvia yhdistävää toimintaa, mutta koin, että yksin ensikertalaisena tutkimusta tehdesäni ja aineistoa analysoidessani saan työstäni luotettavamman ja selkeämmän käyttämällä vain yhtä kehyskertomusta. Yhden kehyskertomuksen käyttäminen osoittautuikin johdonmukaiseksi ja hyvin työn tavoitteita ja tutkimustehtävää palvelevaksi tavaksi kerätä aineistoa.

Aineiston keräämistä varten muotoilin kehyskertomuksen erilliselle vastauslomakkeelle (liite 1). Kehyskertomuksen tarkoituksena oli johdatella vastaajia pohtimaan sukupolvia yhdistävän toiminnan mahdollistavia tekijöitä, mahdollisia toimintaehdotuksia ja toiminnan järjestämipaikkoja. Kehyskertomuksen johdattelemana vastaajat kirjoittavat A4-kokoiselle paperille kirjoitelman. Muutaman lauseen mittainen kehyskertomus ja vastauskohdat iän ja sukupuolen selvittämistä varten sijoitin vastauspaperin yläosaan. Kehyskertomus pohjautui tutkimuksen tutkimustehtävään ja tutkimuskysymyksiin ja oli seuraavanlainen:

Tampereen Härmälän alueelle ollaan aloittamassa yhteistä toimintaa nuorille ja ikäihmisille. Osallistut toiminnan suunnitteluun täysin omana itsenäsi. Mikä mahdollistaa tällaisen sukupolvia yhdistävän toiminnan? Minkälaisesta toiminnasta on kysymys ja missä se järjestetään? Eläydy tilanteeseen ja kirjoita siitä pieni kertomus, jossa pohdit muun muassa yllä mainittuja kysymyksiä. Kertomusta voi tarvittaessa jatkaa paperin toiselle puolelle.

Aineiston keräämistä varten sovin Hatanpään lukion kahden lehtorin kanssa tulevani kahden erillisen kurssin alkuun kirjoituttamaan opiskelijoilla jatkoa kehyskertomukselle. Jari Eskolan (1997, 22) ohjeita mukaillessa olin varannut kummankin tunnin alusta

aikaa kertomusten kirjoittamiselle 25 minuuttia sekä noin kymmenen minuuttia itseni esittelyä ja ohjeistusta varten ja tämä aika riittikin oikein hyvin.

Kvalitatiivisen aineiston koon määrittäminen koetaan toisinaan haastavaksi, mutta aineistoa voidaan nähdä olevan riittävästi silloin kun uudet tapaukset eivät tuota tutkimustehtävän kannalta enää uutta tietoa. Tätä nimitetään aineiston kylläntymiseksi eli saturaatioksi. (Eskola 1997, 24). Saturaatioajattelua on sovellettu myös eläytymismenetelmätutkimuksiin. Ajatellaan, että jo 10–15 kertomusta yhtä kehyskertomuksen versiota kohden riittää (Hytinen 1987, Eskola 1997, 24). Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineiston määrää miettiessä kannattaa muistaa, että vastauksia tarvitaan tutkimuskohtaisesti juuri sen verran kuin aiheen kannalta on välttämätöntä. Ajatus aineiston kylläntymisestä haastaa tutkijan kuitenkin tarkkailemaan aineistoaan aktiivisesti ja tarjoaa yhden ratkaisun kysymykseen siitä pitäisikö aineistoa kerätä enemmän. (Eskola 1997, 24–25).

Tutkimukseni aineisto koostui 30 kertomuksesta. Vastauslomake jaettiin 33 nuorelle, joista kolme jätti vastauslomakkeen joko palauttamatta tai täyttämättä lukuun ottamatta ikää ja sukupuolta käsitteleviä kohtia. Ennen vastauslomakkeen jakamista tapahtuvassa ohjeistuksessa painotinkin vastaamisen vapaaehtoisuutta. Opiskelijoiden tekemät kirjoitelmat vaihtelivat pituudeltaan muutamasta lauseesta toiselle puolelle sivua jatkettuihin vastauksiin. Nuorten käsialojen koosta ja tyylistä riippuen, kirjoitelmien lopullisen pituuden olisi saanut selville kirjoittamalla vastaukset puhtaaksi tietokoneella, mutta en kokenut tätä vaihtoa tarpeelliseksi, koska kaikki kirjoitelmat oli kirjoitettu selkeällä ja helposti luettavalla käsialalla.

4.4 Aineiston analysointi

Tutkimukseni aineisto koostui kolmestakymmenestä eripituisesta kirjoitelmasta. Aloitin aineiston analysoinnin lukemalla tarkasti kaikki kirjoitelmat läpi. Pidin aluksi eri kursseilla kerätyt kirjoitelmat erillään toisistaan, jotta mahdollisten näkyvien erojen tarkastelu olisi helpompaa. Lopulta päädyin kuitenkin numeroimaan vastauslomakkeet kuuluvaksi joko ensimmäiseen tai toiseen vastausryhmään ja lisäksi numeroin lomakkeet satunnaisessa järjestyksessä numeroin 1–30. Näin lomakkeiden tarkastelu ja kirjoitelmien läpikäyminen, sekä tietyn vastauksen etsiminen sujui helpommin. Numeroinnin yhtey-

dessä kirjasin ylös myös vastaajien sukupuolijakauman. Vastauslomakkeen palautti 19 naispuolista ja 12 miespuolista opiskelijaa. Loput kaksi jättivät vastauslomakkeen joko palauttamatta tai unohtivat täyttää sukupuolta määrittelevän kohdan.

Analysoin nuorten kirjoitelmat aineistolähtöisen teemoittelun avulla. Teemoittelun avulla aineistosta nostetaan esiin tutkimustehtävää tai -ongelmaa valaisevia teemoja. Teemoittelu alkaa yleensä aineiston tarkalla läpikäymisellä. Sieltä erotellaan tutkimusongelman kannalta olennaiset aiheet. Olennaista teemoittelussa on teorian ja empirian eli kokemusmaailman jatkuva vuoropuhelu ja usein aineistosta nostetaan teemoittelun avulla esiin sitaatteja, jotka kuvaavat jotain olennaista tietystä teemasta. (Eskola & Suoranta 2000, 174–175).

Jatkoin aineiston analysointia jaottelemalla sitä eri teemojen alle. Otin jokaisen tutkimuskysymyksen vuorollaan analysoinnin kohteeksi. Hirsjärven ja Hurmeen (2008, 173) mukaan teemoittelun avulla aineistosta etsitään usealle vastaajalle yhteneviä aineiston piirteitä eli toisin sanoen tarkastellaan aineistossa tapahtuvaa toistoa. Esimerkiksi analysoidessani sukupolvien välisen toiminnan mahdollistavia tekijöitä käsittelevää tutkimuskysymystä, kirjasin aluksi kaikki aineistossa esiintyvät tähän kohtaan liittyvät tekstiosuudet kirjoitelmista ylös yhdeksi pitkäksi luetteloksi. Sen jälkeen lähdin tarkastelemaan toistuuko jokin tietty tekijä useampaan kertaan. Kyseisen tutkimuskysymyksen kohdalla sain aineistosta nostettua esiin viisi pääteemaa, joiden alle erottelin aineistosta eri määrän toiminnan mahdollistavia tekijöitä. Samoin menettelin kahden muun tutkimuskysymyksen kohdalla. Näissä pääteemojen määrä vaihteli sen mukaan mikä aineiston sisällön kannalta oli merkittävää. Koin, että tällaisen teemoittelun kautta aineistoa on helpompi hahmottaa ja siitä saa tutkimustehtävän kannalta enemmän irti.

Alla olevassa taulukossa (taulukko 1) on esitelty kaikki ensimmäisen tutkimuskysymyksen toimintaa mahdollistavat tekijät, jotka aineistossa esiintyivät. Olen teemoitellut tekijät taulukkoon viiden eri pääkategorian alle. Raportin seuraavassa, tutkimuksen tuloksia kuvaavassa luvussa avaan tarkemmin pääteemojen sisältöä ja esitän tulokset tiiviimmin.

TAULUKKO 1. Luettelo kakista toimintaa mahdollistavista tekijöistä

1. Mikä mahdollistaa sukupolvien välisen toiminnan?

Ikäihmiset:

1. Ikäihmiset nykyään nuorekkaampia
2. Ikäihmisten halu tuntee nuoria paremmin
3. Ikäihmisten halu jakaa nuorten kanssa oppimiaan asioita
4. Ei liika konservatiivisuutta tai tuomitsemista

Nuoret:

5. Nuoret oppineet tulemaan pienestä pitäen toimeen kaikenlaisten ihmisten kanssa

Ikäihmiset ja nuoret yhteisesti:

6. Ihmiset nykyään avarakatseisempia kuin ennen
7. Toimintaan osallistuvat rohkeita ja puheliaita
8. Suvaitsevaisuus toisia kohtaan
9. Molemminpuolinen hyväksyntä ja solidaarisuus
10. Molemminpuolinen kunnioitus
11. Nuorten ja ikäihmisten kiinnostuneisuus toistensa ajatuksista ja aikakausista
12. Toimintaan osallistutaan avoimin mielin

Toiminnan tarjoajat:

13. Toimintaan osallistuvien tutuksi tuleminen
14. Hyvä toimintaympäristö, jossa tarpeeksi toimintamahdollisuuksia (pelejä, mukavat tuolit jne.)
15. Mukava ja kotoisa toimintaympäristö
16. Toiminnan tulisi olla lähtöisin ikäihmisiltä ja nuorilta itseltään
17. Toiminta tehdään pienryhmissä
18. Toimintaan osallistuvilta selvitetään taustatietoja
19. Onnistunut mainonta, jota mukautettava kohderyhmän mukaan (nuorille ja ikäihmisille eri väylien kautta)
20. Toiminnan ohjaajat tulevat toimeen sekä nuorten että ikäihmisten kanssa
21. Liikuntarajoitusten ja terveydellisten ongelmien huomioiminen
22. Monipuolinen tarjonta erilaista toimintaa
23. Sukupolvia kiinnostavien harrastetoimintojen miettiminen
24. Kummastakin sukupolvesta löydetyt yhdistävät tekijät
25. Ikäihmisten ja nuorten rohkaiseminen
26. Toiminnan suunnittelussa otetaan huomioon osallistujien mielenkiinnon kohteet
27. Toiminta sellaista joka toisi yhteen nuoria ja ikäihmisiä
28. Toiminnan oltava sellaista johon kaikki voivat osallistua ulkonäöstä, liikuntarajoituksista tms. huolimatta
29. Samanmielisten nuorten ja ikäihmisten kootaan yhteen
30. Uudenlaisen, virkistävän toiminnan kokeilu

Yhteiskunta:

31. Asenteiden muuttaminen
32. Sukupolvien välisiä ennakkoluuloja pitäisi murtaa
33. Raha
34. Aika
35. Sukupolvien yhdistämisen/kohtaamisen käsitteleminen julkisuudessa ja mediassa
36. Hyvät kulkuyhteydet paikkaan jossa toiminta järjestetään

5 NUORTEN NÄKEMYKSIÄ SUKUPOLVIA YHDISTÄVÄSTÄ TOIMINNASTA

Seuraavaksi esittelen tutkimukseni keskeisiä tuloksia. Tulosten selkeyttämiseksi olen eritellyt jokaisen tutkimuskysymyksen omaksi alaluvukseen ja esitellyt aineistossa esiin tulleita tekijöitä myös taulukkomuodossa, minkä toivon helpottavan tulosten lukemista.

5.1 Sukupolvia yhdistävän toiminnan mahdollistavat tekijät

Ensimmäinen tutkimuskysymykseni oli selvittää tekijöitä, jotka nuorten mielestä voisivat mahdollistaa sukupolvia yhdistävän toiminnan, toisin sanoen mitkä tekijät tai asiat vaikuttavat siihen, että nuorten ja ikäihmisten välistä toimintaa pystyttäisiin järjestämään. Tätä kysymystä ajatellen muotoilin aineistonkeruumenetelmänä käyttämäni kehyskertomuksen niin, että se kannusti nuoria vastauksessaan pohtimaan tällaisen toiminnan mahdollistavia tekijöitä.

Kirjoitelmista kävi ilmi, että nuorilla oli monenlaisia näkemyksiä siitä mitkä tekijät voivat mahdollistaa tai haitata sukupolvien kohtaamista. Aineiston analysoinnin yhteydessä huomasin, että toiminnan mahdollistavat tekijät oli usein kohdennettu melko näkyvästi-kin eri toimijoille. Osa nuorista toi kirjoitelmissaan esiin, että juuri ikäihmiset voivat toiminnallaan vaikuttaa siihen, että nuoret ja ikäihmiset kohtaisivat enemmän ja näille kahdelle ikäryhmälle mahdollisesti järjestettävä toiminta toteutuisi. Samoin kirjoitelmissa esiintyi tekijöitä, jotka oli pääasiassa kohdennettu nuorille itselleen tai ikäihmisille ja nuorille yhteisesti. Teemoittelun tuloksena syntyi viisi pääkategoriaan sen mukaan ketä toiminnan mahdollistaminen koski. Kategoriat ovat seuraavat: ikäihmiset, nuoret, ikäihmiset ja nuoret yhteisesti, toiminnan tarjoajat ja yhteiskunta. Olen tiivistänyt nuorten näkemykset sukupolvia yhdistävän toiminnan mahdollistavista tekijöistä alempana esiintyvään taulukkoon näiden pääkategorioiden mukaisesti (taulukko 2).

Nuoret olivat kirjoitelmissaan pohtineet sellaisia tekijöitä, jotka ovat todellisia ja jo ehkä myös toteutuneita ja näin voivat toimia sukupolvia yhdistävän toiminnan mahdollis-

tajina. Tällöin kirjoitelmissa tuotiin esiin asioita, jotka helpottavat eri-ikäisten ihmisten välistä vuorovaikutusta:

Mielestäni nykyajalla ihmiset ovat paljon avarakatseisempia kuin ennen. Nykyaikainen yhteiskunta pitää huolen, että nuoret oppivat pienestä pitäen olemaan tekemisissä kaikenlaisten ihmisten kanssa, joten vanhuksetkin ovat heille arkipäivää. (kirjoitelma numero 10)

Samoin kirjoitelmissa esiintyi sellaisia tekijöitä, jotka eivät välttämättä vielä toteudu, eivät ainakaan niin hyvin kuin tarvitsisi, mutta jotka vaikuttavat toiminnan mahdollistamiseen. Näissä kirjoitelmissa oli siis keskitytty asioihin, joita pitäisi muuttaa: ”Nuoria ja ikäihmisiä yhdistävä toiminta edellyttää mielekästä tekemistä kaikille. Myös nuorten ennakkoluuloja ikäihmisistä ja ikäihmisten ennakkoluuloja nuorista tulisi murtaa.” (kirjoitelma numero 3). Esimerkistä on havaittavissa, että toiminta mahdollistuisi sen mukaan ottamalla huomioon nuorten ja ikäihmisten mielenkiinnonkohteet toimintaa suunniteltaessa ja murtamalla sukupolvien välisiä ennakkoluuloja. Ensinnä mainitun tekijän voidaan ajatella kohdistuvan toiminnan tarjoajille, niille organisaatioille, jotka haluavat tarjota sukupolville yhdistävää toimintaa ja tarvitsevat apua toiminnan suunnitteluun. Jälkimmäinen tekijä on taas vastaavasti laajempi ja vaatii ehkä pidempiaikaista työtä toteutuakseen. Sen voi ajatella kohdistuvan koko yhteiskunnallemme, joka paljolti vaikuttaa vallitseviin ennakkoluuluihin.

TAULUKKO 2. Tiivistelmä toimintaa mahdollistavista tekijöistä

IKÄIHMISET:

Ikäihmiset ovat nykyään nuorekkaampia, mikä voi toimia sukupolvia yhdistävän toiminnan mahdollistavana tekijänä. Jotta toiminta toteutuisi, tulisi ikäihmisiltä löytyä halua tutustua nuoriin paremmin ja jakaa heidän kanssaan oppimiaan asioita. Ikäihmiset eivät saisi olla liian tuomitsevia tai konservatiivisia.

NUORET:

Sukupolvia yhdistävän toiminnan mahdollistaa nuorten osalta se, että nuoret ovat oppineet tulemaan pienestä pitäen toimeen kaikenlaisten ihmisten kanssa.

IKÄIHMISET JA NUORET YHTEISESTI:

Ihmiset ovat nykyään avarakatseisempia kuin ennen, minkä vuoksi sukupolvia yhdistävä toiminta voi toteutua paremmin. Jotta toiminta mahdollistuisi, tulisi kaikkien osallistujien olla hyväksyviä ja suvaitsevaisia toisiaan kohtaan. Solidaarisuus, rohkeus ja puheliaisuus ovat osallistujien ominaisuuksia, jotka voivat paremmin mahdollistaa toiminnan toteutumisen. Myös molemminpuolinen kunnioitus ikäihmisten ja nuorten välillä on tällainen tekijä. Toimintaan tulisi osallistua avoimin mielin. Sitä edistäisi myös nuorten ja ikäihmisten kiinnostuneisuus toistensa ajatuksista ja ajakaudesta.

TOIMINNAN TARJOAJAT:

Toiminnan tarjoajien tulisi panostaa siihen, että toimintaan osallistuvat tulevat tutuiksi toisilleen. Toimintaa voitaisiin järjestää esimerkiksi pienryhmissä. Myös hyvä toimintaympäristö on keskeisessä asemassa kun järjestetään toimintaa kahdelle eri ikäryhmälle, samoin mainostaminen. Mainostaminen tulisi mukauttaa kohderyhmän mukaan ja tapahtua mahdollisesti eri väylien kautta nuorille ja ikäihmisille. Toiminnan tulisi olla lähtöisin osallistujilta itseltään. Monipuolinen tarjonta erilaista, uudenlaista ja virkistävää toimintaa voisi innostaa ihmisiä osallistumaan. Liikuntarajoitukset ja terveydelliset ongelmat tulisi myös huomioida toimintaa suunniteltaessa. Ohjaajilta odotetaan kykyä tulla toimeen sekä nuorten että ikäihmisten kanssa.

YHTEISKUNTA:

Yhteiskunta voi mahdollistaa sukupolvia yhdistävää toimintaa esimerkiksi kiinnittämällä huomiota vallitsevien negatiivisten asenteiden muuttamiseen ja sukupolvien välisten ennakkoluulojen murtamiseen. Sukupolvien yhdistämistä ja kohtaamista voitaisiin käsitellä enemmän julkisuudessa. Jotkut toiminnat edellyttävät myös rahoitusta ja aikaa toteutuakseen, mikä vaatii yhteiskunnalta kiinnostusta sukupolvien välistä toimintaa kohtaan.

SUKUPOLVIA YHDISTÄVÄ TOIMINTA

Kaikki kirjoitelmissa esiintyneet tekijät eivät ole yksinomaan kohdennettavissa tietylle kohderyhmälle, vaan ne olisivat sopineet useankin pääkategorian alle. Kuitenkin aineistosta ja sitä kuvaavassa taulukossa (taulukko 2) on selvästi nähtävissä, että nuoret ovat kirjoitelmissaan kuvanneet eniten tekijöitä, joihin toiminnan tarjoajat voivat vaikuttaa sukupolvia yhdistävää toimintaa järjestäessään. Tällaisia tekijöitä olivat esimerkiksi maininnat mukavan ja kotoisan toimintaympäristön tarjoamisesta, joka esiintyi useassa eri kirjoitelmassa. Samoin toiminnan ohjaajien pitäisi tulla toimeen sekä nuorten että ikäihmisten kanssa, jotta toiminta onnistuisi.

Toiminnan tarjoajille asetettujen mahdollistavien tekijöiden lisäksi kirjoituksissa korostui nuorille ja ikäihmisille yhteisesti asetetut tekijät. Tällaisina mainittakoon esimerkiksi erään nuoren kirjoitelma, jonka mukaan toiminnan edellytyksenä on molemminpuolinen kunnioitus ja hyväksyntä. Samoin kirjoitettiin, että nuorten ja ikäihmisten pitäisi olla kiinnostuneita toistensa ajatuksista ja kaikkien toimintaan osallistuvien rohkeita ja puhe-
liaita, jotta esimerkiksi tutustumisleikit onnistuisivat. Yhteiskunta -kategorian alle kuuluvia tekijöitä esiintyi aineistossa jonkin verran. Useassa kirjoitelmassa mietittiinkin

toiminnan mahdollistamiseen liittyviä resursseja, aikaa ja rahaa. Samoin helppojen kulkuyhteyksien järjestäminen toiminnan järjestämispaikkaan koettiin tärkeäksi.

Monet nuoret pitivät kirjoitelmissaan sukupolvia yhdistävää toimintaa hyvänä ajatuksena. Kuitenkin viidesosa vastaajista piti kirjoitelmissaan sukupolvien välisen toiminnan järjestämistä joko vaikeana tai tarpeettomana, koska nuorten ja ikäihmisten ajatusmaailmat ja kiinnostuksen kohteet eroavat niin paljon toisistaan. Tätäkin useammasta kirjoitelmasta välittyi hieman kielteinen suhtautuminen sukupolvia yhdistävää toimintaa kohtaan. Tästä huolimatta osa oli kuitenkin jatkanut kirjoitelmaansa pohtimalla myös mitä ikäihmiset ja nuoret keskenään voisivat tehdä ja millä edellytyksin.

Maailma on petollinen, minkä luonteeseen kuuluu, että jokainen yksilö toimii omassa laumassaan. Vanhusten ja nuorten yhdistäminen ei toimi, koska molempien osapuolten ajatusmaailmat ovat niin erilaisia. – – Mielenkiintoista elämästä tekeekin se, että asiat ja ajattelutavat muuttuvat. Siksi näitä joukkoja ei tulisi yhdistää. (kirjoitelma numero 18)

Tilanne itsessään on hassu. En osaa kuvitella vanhuksia ja ikätovereitani samassa tilassa yhteisen toiminnan parissa. Mummot saisivat kohtauksen, jos nuoret kertoisivat radikaaleimmat mielipiteensä, ja nuoret lyttäisivät senioreiden vanhat ja rakkaudella vaalitut arvot alimpaan helvettiin. Mutta entäpä jos toiminta olisi jotain, mikä on aina kiinnostanut kaikkia? – – kotirouvat (ja miksei miehetkin) voisivat paljastaa vanhojen reseptiensä salat, ja nuoret voisivat yrittää ehdottaa niihin parannuksia ja nykyaikaisia makuja. (kirjoitelma numero 14)

5.2 Toimintaehdotuksia sukupolvien yhdistämiseksi

Toista tutkimuskysymystäni varten pyysin nuoria pohtimaan kirjoitelmissaan mahdollisia sukupolvia yhdistäviä toimintaehdotuksia ja kirjoitelmissa kuvattiinkin eniten juuri toimintaa, jota nuorille ja ikäihmisille voitaisiin järjestää. Tätä tutkimuskysymystä varten käytössäni oli siis eniten materiaalia. Aineiston teemoittelun myötä toimintaehdotuksista muodostui kuusi pääkategoriaa (taulukko 3): yhdessä liikkuminen, yhdessä kulttuurin kokeminen ja tekeminen, pelit ja leikit, keskustelu, tietotaidon jakaminen ja muu toiminta. Analysointi vaiheessa syntynyt taulukko, jossa esittelen kaikki edellä mainittujen kategorioiden alle tulleet tekijät, on nähtävissä tämän raportin liitteissä (liite 2).

TAULUKKO 3. Toimintaehdotusten pääkategoriat

1. Yhdessä liikkuminen	2. Yhdessä kulttuurin kokeminen ja tekeminen	3. Pelit ja leikit	5. Tietotaidon jakaminen	6. Muu toiminta
		4. Keskustelu		

Kaiken kaikkiaan sain poimittua aineistosta 58 erilaista toimintaehdotusta. Jokaisessa pääkategoriassa esiintyi ainakin yksi toimintaehdotus, joka esiintyi useammassa kuin kolmessa eri kirjoitelmassa eli toistuvuus tällaisen toiminnan kohdalla oli aineistossa suhteellisen runsas kirjoitelmien määrään ja muihin niissä esiintyneisiin ehdotuksiin suhteutettuna. Tällaisia suosittuja toimintaehdotuksia olivat liikunta ja musiikki sen tarkemmin rajaamatta tai määrittelemättä, ruuanlaitto, pelit, tietojen ja taitojen jakaminen ja keskustelu. Niissä kirjoitelmissa, joissa kyseiset toiminnat esiintyivät, toimintaa kuvattiin nimenomaan näillä edellä mainituilla termeillä. Näihin usein toistuviin ehdotuksiin pohjautuen muodostuivat myös kuusi eri pääkategoriaa (taulukko 2), koska kirjoitelmista poimitut yksittäiset toimintaehdotukset oli helposti liitettävissä näihin yläkategorioihin. Aineistoa analysoidessani kirjasin ylös kuinka usein mikäkin toimintaehdotus aineistossa esiintyi eli kuinka monessa eri kirjoitelmassa kyseinen toiminta mainittiin. Esiintyvyydet on myös nähtävillä liiteosiossa (liite 2). Tässä tulososiossa en niinkään tarkastele toimintojen esiintymistiheyttä, vaan paneudun siihen, minkälaista toiminnan nuorten mielestä tulisi olla.

Kirjoitelmissa esiteltiin laajasti toimintaa mitä nuoret ja vanhat voivat yhdessä tehdä. Toimintaehdotuksissa oli mukana sekä perinteisiä että hieman nykyaikaisempia aktiviteettejä. Moni nuorista koki, että liikunta ja sen tapainen toiminnallinen yhdessä tekeminen sopisi hyvin yhdistämään kahta sukupolvea. Yleisesti liikunnan tai urheilun lisäksi kirjoitelmissa ehdotettiin toiminnaksi esimerkiksi tanssia, avantouintia ja seinäkiipeilyä, mutta myös jonkinlaisen urheilutapahtuman tai ottelun järjestämistä.

Aineistossa korostui vahvasti myös kulttuurin yhdessä kokeminen ja tekeminen. Tämä yhdessä kulttuurin kokeminen ja tekeminen -kategoria olikin sisällöltään laajin, kuten liiteosion (liite 2) taulukosta on nähtävissä. Toimintaa ehdotettiin laidasta laitaan: käsitöiden tekemistä, taiteita, maalausta, näytelmiä, runo- ja kirjapiirejä, teatterikerhoa ja musisointia. Myös ruoanlaittaminen, leipominen ja yhdessä syöminen nähtiin vastauk-

sisä sukupolvia yhdistäväksi toiminnaksi, samoin elokuvien katsominen yhdessä. Musiikki oli tässä kategoriassa suosituin teema.

Nuoret ehdottivat sukupolvia yhdistäväksi toiminnaksi myös pelejä ja leikkejä. Muun muassa tutustumisleikit koettiin tärkeiksi. Tutustumisleikit, lautapelit ja tietovisailut olisivat sopivia tunnelman nostattajia ja auttaisivat ihmisiä tutustumaan paremmin toisiinsa. Yhteinen toiminta voitaisiin esimerkiksi aloittaa erilaisilla tutustumisleikeillä. Pelien ja leikkien lisäksi keskustelu koettiin myös tärkeäksi eri-ikäisiä ihmisiä yhteen tuovaksi toiminnaksi. Siihen liittyen sukupolvia yhdistävän toiminnan tulisi sisältää kirjoitusten mukaan esimerkiksi muistelua ja mielipiteiden molemmin puolista jakamista, minkä kautta myös osallistujat tulisivat tutummiksi toisilleen.

Erilaisten tietojen ja taitojen opettaminen ja jakaminen koettiin sukupolvia yhdistäväksi toiminnaksi. Tietotaidon jakamisen tulisi tapahtua molempiin suuntiin, sekä nuorilta ikäihmisille että ikäihmisiltä nuorille. Vaikka tietotaitoa välittyikin kaikenlaisessa tekemisessä ja yhdessä olemisessä, oli kirjoitelmissa nostettu esiin joitakin konkreettisia esimerkkejä siitä minkälaisissa asioissa ja minkälaisen toiminnan kautta se voisi parhaiten tapahtua. Nuoret voisivat esimerkiksi opettaa ikäihmisille elektronisten laitteiden, kuten tietokoneiden käyttöä ja auttaa ikäihmisiä erilaisissa arjen askareissa. Ikäihmiset voisivat puolestaan opettaa nuorille perinteisiä kädentaitoja, neulomista, virkkausta ja puutöitä. Ruuanlaitto nähtiin toimintana, jossa kumpikin sukupolvi voisi tuoda oman osaamisensa mukaan. Ikäihmisillä on tuntemusta esimerkiksi karjalanpiirakoiden ja muiden perinteisten ruokien valmistamisesta, mutta yhdessä niitä valmistettaessa nuoret voisivat tuoda modernin vivahteen näihin perinteisiin ruokiin ja samalla ruuanlaittoon liittyvä tietotaito siirtyisi eteenpäin. Eräässä kirjoitelmassa myös ehdotettiin, että ikäihmiset voisivat auttaa nuoria heidän henkisissä ongelmissaan.

Kirjoitelmissa esiintyi lisäksi sellaisia toimintaehdotuksia, jotka eivät oikein sopineet yllä mainittujen kategorioiden alle. Eräässä kirjoitelmassa ehdotettiin esimerkiksi, että sukupolvet voisivat tehdä vapaaehtoistyötä yhdessä. Nuoret ja ikäihmiset voisivat myös tehdä erään vastaajan mielestä poliittista vaikuttamista yhdessä, koska usein nämä kaksi ikäryhmää jäävät huomioimatta tai tulevat sorretuiksi poliittisissa päätöksenteoissa.

5.3 Näkemyksiä mahdollisista toiminnan järjestämispaikoista

Kolmas tutkimuskysymyksenäni oli selvittää nuorten näkemyksiä mahdollisista paikoista, joissa nuorille ja ikäihmisille suunnattua toimintaa voitaisiin järjestää. Laatimassani kehyskertomuksessa määriteltiin, että tällaista toimintaa ollaan aloittamassa Härmälän alueelle ja pyydettiin vastaajia pohtimaan heidän ehdottamalleen toiminnalle mahdollisia järjestämispaikkoja. Vastauksista ilmeni, että osa nuorista oli pohtinut nimenomaan sitä, minkälaisia mahdollisuuksia Härmälän alueella olisi hänen ehdottamansa toiminnan järjestämiseksi. Näissä tapauksissa vastaaja mahdollisesti tunsu aluetta jonkin verran. Moni vastaaja ehdotti toimintapaikaksi kuitenkin yleisesti jotakin tilaa tai ympäristöä, joka oletettavasti löytyy lähes kaikilta asuinalueilta. Kehyskertomuksessani vaatimuksena ei ollutkaan tuntea nimenomaan Härmälän aluetta vaan toiveena oli, että vastaaja saa käyttää mielikuvitustaan ilman tarkempaa rajausta. Olin varautunut ehdotuksiin, jotka vaatisivat isohkoa budjettia ja alueelle tehtäviä rakennustoimenpiteitä, mutta suurin osa toimintapaikoista löytyy tälläkin hetkellä Härmälän alueelta.

Taulukossa (taulukko 4) on luettelo nuorten kirjoituksista poimituista toimintapaikoista ja niiden esiintymiskerroista aineistossa. Vastauksista ilmeni, että nuoret suosivat koulu- ja mahdollisena paikkana järjestää toimintaa nuorille ja ikäihmisille. Monet nuoret ehdottivat, että toimintaa voitaisiin järjestää erikseen sitä varten Härmälään perustetussa toimintakeskuksessa tai muussa toimitilassa. Myös nuorisotalo/-tila sai kannatusta tällaisen toiminnan järjestämispaikkana. Nuoret toivat vastauksissaan esiin, että monenlaisista toimintaa voi järjestää myös ulkona, esimerkiksi Härmälän koulun tai Pirkkahallin urheilukentillä. Muita paikkoja olivat esimerkiksi seurakuntatalo, Härmälän leirintäalue ja alueen vanhainkodit.

TAULUKKO 4. Toiminnan järjestämispaikat ja niiden esiintymiskerrat aineistossa

KESKUKSET JA TILAT

1. Härmälään toimintaa varten perustettu toimintakeskus	3
2. Nuorisotalo/-tila	3
3. Vapaa-ajan viettokeskus	1
4. Kerhotila	1

ULKONA	
5. Ulkona	3
6. Härmälän koulun urheilukenttä	1
7. Pirkkahallin kentät	1
8. Toimintapaikan piha-alue	1
9. Härmälän leirintäalue	1
KOULUT	
10. Koulut	5
MUUT	
11. Järjestö	1
12. Vanhainkodit	1
13. Mukava kahvila	1
14. Seurakuntatalolla	2

Moni nuori oli pohtinut toiminnan järjestämipaikan lisäksi myös ympäristön esteettisyyttä ja muita ominaisuuksia. Nuoret kokivat esimerkiksi tärkeäksi, että toiminta järjestetään hyvien kulkuyhteyksien varrella ja se olisi helposti löydettävissä. Eräs vastaaja kirjoittikin, että ”Toiminnan tapahtumapaikan tulisi sijaita hyvien kulkuyhteyksien varrella, jotta sinne olisi helppo päästä. Sijainti ei siis saisi olla monen mutkan varrella vaan helposti löydettävissä.” (kirjoitelma numero 9). Vastauksista kävi myös ilmi, että toimintapaikan tulisi olla kodikas ja mukava. Eräs vastaaja ehdotti, että tilassa voisi olla esimerkiksi mukavat tuolit joissa jutella ja pelejä pelattavaksi. Muutama vastaaja kirjoitti, että tilojen yleisilme olisi hyvä pitää neutraalina, ei liian modernina eikä liian vanhanaikaisena. Myös toiminnan järjestämistä varten tarvittavia kustannuksia pohdittiin vastauksissa jonkin verran.

6 JOHTOPÄÄTÖSET JA POHDINTA

Tämä luku sisältää omia pohdintojani ja tutkimuksen tuloksista muodostamiani johtopäätöksiä, joita peilaan sosiokulttuurisen innostamisen näkökulmaan. Pohdin luvussa myös opinnäytetyöni luotettavuutta ja eettisyyttä, sekä koko opinnäytetyöprosessia. Luvun lopussa esittelen joitakin mahdollisia jatkotutkimusaiheita, jotka ovat heränneet tätä työtä tehdessä.

6.1 Johtopäätökset

Kirjoitelmista voisi päätellä, että sukupolvia yhdistävän toiminnan mahdollistamista ajatellen nuoret tukeutuvat paljon toiminnan järjestäjiin. Yhteiskunnassamme on yleistä, että toiminta jota ihmisille tarjotaan, suunnitellaan valmiiksi jossain muualla, jonkun muun toimesta ja siihen osallistuvat ne henkilöt joita kyseinen toiminta kiinnostaa. Eri-laisten epäonnistuneiden kokeilujen kautta mahdollisesti huomataan, minkälainen toiminta kannattaa, minkälainen ei. Huomasin omassa opinnäytetyöprosessissani Mimmitryhmän toimintaa suunnitellessa, että lähdin itsekin niin sanotusti ”soitellen sotaan” ottamatta tarpeeksi selvää minkälainen toiminta nuoria ja ikäihmisiä kiinnostaa ja miten mainostaa tällaista toimintaa eri-ikäisille ihmisille. Toimintaa ei ole välttämättä järkevää eikä tarkoituksenmukaista suunnitella kokeilemalla monia erilaisia vaihtoehtoja. Leena Kurkea (2000, 77) lainatakseni ”vastuu toiminnasta on kaikkien osallistujien yhteinen”. Jotta toiminnasta tulisi osallistujia parhaiten palvelevaa, tulisi ihmisten itse osallistua kaikkiin toiminnan vaiheisiin ongelman määrittelystä tavoitteiden asettamiseen, toiminnan vaiheiden suunnitteluun ja arviointiin (Kurki 2011, 49).

Nuoret kirjoitelmissaan tekivätkin juuri sitä, mistä innostamisessa on kysymys. Vaikuttavat ja osallistuvat itseään koskevan toiminnan suunnitteluun, vaikkakin eläytymismenetelmää ajatellen nyt mielikuvituksen keinoin. Toiveikas ajatus kuitenkin tässäkin taustalla piilee: Tulevaisuudessa ymmärrettäisiin mitä mahdollisuuksia ihmisten, tässä tapauksessa nuorten ja ikäihmisten, osallistaminen ja osallistuminen mukaan jo toiminnan suunnitteluvaiheeseen tuo mukanaan. Sosiokulttuurisen innostamisen ytimessä on ajatus, että innostaminen on juurikin tapa elähdyttää ihmisten herkistyminen ja itseto-

teutuksen prosessi (Kurki 2000, 19). Sen tehtävänä on vapauttaa ihmisten tietoisuus ja johdattaa ihmisiä yhteen, toimiaan yhdessä inhimillisemmän ja solidaarisemman maailman rakentamiseksi (Kurki 2011, 47). Kirjoitelmista käy ilmi, että nuoret pitivät toiminnan kannalta tärkeänä sitä, että toiminnan suunnittelussa otetaan huomioon ikäihmisten ja nuorten omat mielenkiinnonkohteet ja se palvelee nimenomaan toimintaan osallistuvien tarpeita ja on heistä itsestään lähtevää.

Leena Kurki (2011, 51) kirjoittaa, että innostamisen näkökulmasta ihmisille ei voi suunnitella toimintaa täysin etukäteen, sillä jokainen yhteisö on omanlaisensa ja yhteisö ja sen ihmiset pitää tuntea ennen kuin voidaan päättää mitkä toiminnan menetelmät sopivat kyseiselle yhteisölle parhaiten. Oikeastaan kaikki kirjoitelmista esiin nousseet toimintaehdotukset ovat oikeassa yhteydessä ja oikean yhteisön kanssa käytettynä innostamista ja innostamisen menetelmiä. Innostamista voidaan tehdä monella tapaa niin, että se kuitenkin perustuu osallistavaan pedagogiikkaan ja on lähtöisin ihmisiltä itseltään. Toiminnan tulisi olla suunniteltua sekä päämäärätietoista. (Kurki 2011, 55). Nuorten toimintaehdotuksiakaan ei siis voi käyttää summittaisesti, vaan toiminta tulee miettiä tapauskohtaisesti ja tavoitteita palvelevaksi. Sukupolvia yhdistävää toimintaa sisältäviä ryhmiä voi olla monenlaisia. Ne voidaan kohdentaa esimerkiksi vain naisille tai miehille, papoille ja nuorille tytöille yhteisesti. Lista on loputon. Mielestäni nuorten kirjoitelmien toimintaehdotusten paljous ja monipuolisuus luovat positiivisen kuvan siitä, minkälaisena nuoret näkevät ikäihmisten kanssa toimimisen. Ehdotukset seinäkiipeilemisestä, yhdessä pelaamisesta ja mielipiteiden jakamisesta viestivät, että nuoret näkevät ikäihmiset pääsääntöisesti aktiivisena ja monenlaiseen toimintaan kykenevänä, mielenkiintoisena ikäryhmänä, jolta he mahdollisesti voisivat saada paljon ja joille nuorilla itsellään olisi paljon osaamista, tietoa ja taitoa jaettava.

Toisaalta, sen lisäksi, että kirjoitelmista välittyi nuorten positiivinen asennoituminen ikäihmisiä ja heidän kanssaan toimimista kohtaan, nähtiin sukupolvia yhdistävä toiminta suhteellisen useassa kirjoitelmassa myös tarpeettomaksi tai vaikeaksi järjestää. Tällöin koettiin, että nuorten ja ikäihmisten ajatusmaailmat ja mielenkiinnonkohteet eroavat niin paljon toisistaan, että toimintaa näille kahdelle ikäryhmälle yhteisesti ei ole mielekästä järjestää. Tulos ei sinänsä yllätä. Jos tarkastellaan sosiokulttuurisen innostamisen näkemystä aidosta yhteisöstä ja yhteisöllisyydestä, yhteisöksi voidaan sen määrittelyn mukaan nimittää aidossa mielessä vain sellaista sosiaalista suhteen muotoa, jossa

yhteiset intressit ja arvot ohjaavat sosiaalista toimintaa (Kurki 2000, 130). Tällöin herää kysymys, miksi sitten edes yrittää yhdistää nuoria ja ikäihmisiä? Emme nimittäin voi kieltää, että nuorten ja ikäihmisten elämäntilanteet, ajatusmaailmat tai arvot eivät voisi erota toisistaan. Voivatko nuoret ja ikäihmiset muodostaa yhteisön, jota voi kutsua innostamisen mukaisesti aidoksi yhteisöksi?

Sosiokulttuurisen innostamisen perusedellytyksenä nähdään aidon yhteisön rakentuminen ja tästä seuraava yhteisöllinen suhde. Yhteisöllisen suhteeseen muodostumiseen liittyvät vahvasti toimintaan sitoutuminen ja toiminnan kokeminen merkitykselliseksi sekä yhteisen tietoisuuden, unelmien ja tavoitteiden jakaminen. Tärkeää on myös ymmärtää, että ihmiset eivät ole vain jonkin tietyn historiallisen ja kulttuurisen ajanjakson jäseniä vaan myös uuden rakentajia. (Kurki 2000, 129–130). Ihmiselämään kuuluu sellaisia asioita ja tekijöitä, jotka voivat yhdistää sukupolvia iästä riippumatta. Eläkeläinen voi olla samalla tavalla yksinäinen kuin lukiolainen. Nuori voi kaivata seuraa samalla tavalla kuin ikäihminenkin. Musiikista, elokuvista, kirjoista ja ruuanlaitosta voi nauttia kaikissa elämänvaiheissa, mahdollisesti eri tavalla, mutta mielipide-erothan lisäävät kohtaamiseen vain mielenkiintoa. Unelmat voivat olla samanlaisia iästä riippumatta. Ehkä ihmisten pitäisikin iästä riippumatta useammin viettää aikaa myös sellaisten ihmisten kanssa, joiden ajatusmaailmat, elämäntilanteet ja arvot eroavat omistamme. Tätä kautta opimme uutta muista. mutta myös itsestämme.

Matka siihen, että esimerkiksi juuri nuorilla ja ikäihmisillä on edes mahdollisuus pohtia viettäisivätkö he aikaa yhdessä tilanteen tarjoutuessa, sisältää monia haasteita ja kysymyksiä. Nykyään teknologian kehityksen vaikutuksesta ihmisten verkostoitumiseen ja sosiaalisten suhteiden luomiseen ja ylläpitämiseen ollaan kahta eri mieltä. Toiset uskovat sosiaalisen median passivoivan ihmisiä, kun taas joidenkin mukaan kännykät, internet ja sähköposti yhdistävät ihmisiä enemmän kuin erottavat (Hyypä 2002, 185). Varsinkin nuoret ylläpitävät ihmissuhteitaan myös nykyteknologian avulla, mutta ainakaan vielä ikäihmiset eivät ole yhtä aktiivisia teknologian hyödyntäjiä. Tämä jako on varmasti yksi syy, miksi nuoret ja ikäihmiset ovat yhä vähenevissä määrin vuorovaikutuksessa keskenään. Vuorovaikutuksen väheneminen voi johtaa etäännyntymiseen, jota jo aiemmin tässä raportissa käsittelin (kuvio 1). Etäännyminen ja siitä muodostuvat ennakkoluulot voivat taas osittain selittää miksi niin moni nuori vastustaa tai epäilee sukupolvia yhdistävää toimintaa, kuten opinnäytetyön tutkimustuloksista oli nähtävissä.

Tutkimustulokset myös osoittavat, että nuorilla on paljon visioita siitä minkälaista toimintaa nuoret ja ikäihmiset voivat yhdessä tehdä. Kirjoitelmissa esiintyneet näkemykset toiminnan mahdollistavista tekijöistä ovat monipuolisia ja realistisia, suhteellisen pienellä vaivalla toteutettavissa. Esimerkiksi toiminnan tarjoajia niin sanotusti koskevat toimintaa mahdollistavat tekijät, liikuntaesteettömän ja kotoisan ympäristön luominen sekä toimintaan osallistuvien mielipiteiden huomioon ottaminen, kuulostavat jollain tapaa itsestään selviltä asioilta, mutta kuten jo aikaisemmin siteeraamani Leena Krohn (2012) kirjoittaa, ” – – juuri itsestäänselvytykset on niin helppo unohtaa.”.

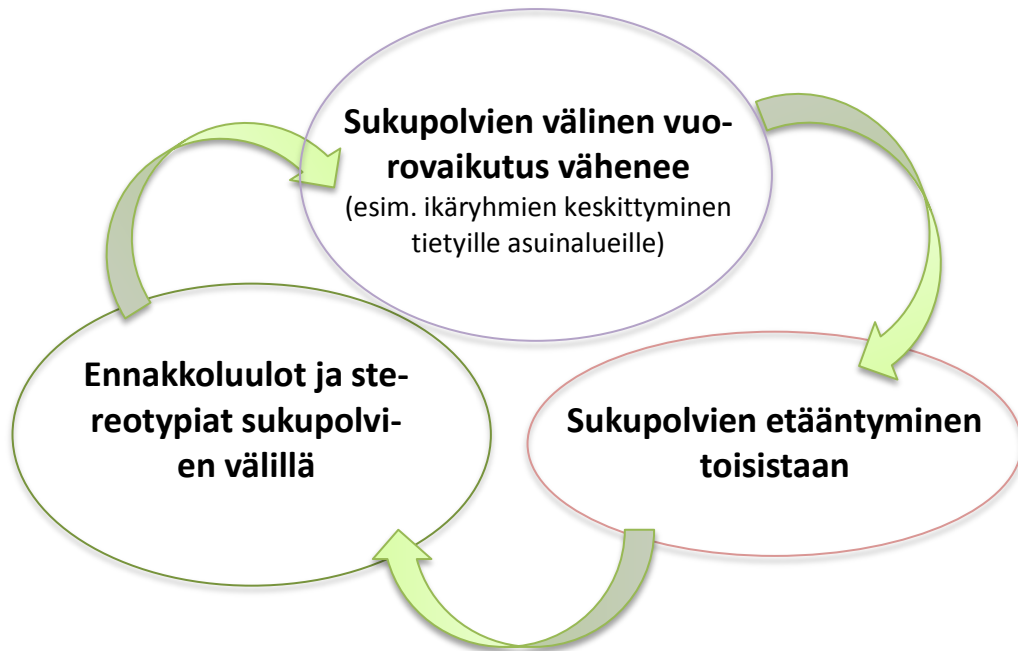
Sosiokulttuurisen innostamisen näkökulmasta katsoen, tämän opinnäytetyön kautta saattujen tulosten perusteella voitaisiin organisoida monenlaista toimintaa erilaisille sukupolvet ylittävälle ryhmälle tai yhteisöille. Tutkimustuloksista on esimerkiksi selvästi nähtävissä innostamiselle ominaisia, toiminnan käynnistämisessä ja ylläpitämisessä oleellisia menetelmiä ja tekniikoita, joita ohjaajat tai niin sanotut innostajat voivat hyödyntää. Näitä menetelmiä ovat erilaiset ryhmätekniikat, kommunikaation ja informaation tekniikat, taiteen eri muotojen toteuttamisen keinot ja ruumiilliseen kuntoon ja virkistykseen liittyvät harjoitukset (Ander-Egg 1997, 197–202, Ucar 1992, 94–101, Kurki 2000, 148–149).

Ryhmätekniikoiden tehtävänä on saattaa ihmiset yhteen ja aktivoida heidät toimimaan. Toisiin tutustumisen ja toimintaa tukevan, avoimen ja solidaarisen ilmapiirin luominen on tällaisissa tekniikoissa oleellista. Samat teemat näkyvät myös nuorten kirjoitelmissa: toiminnan mahdollistavina tekijöinä on esitetty osallistujien keskinäinen solidaarisuus ja avoimuus ja toimintaehdotuksissa niin toiminnallista kuin kommunikatiivistakin ryhmätoimintaa. Innostamisessa korostetaan ihmisen taiteellista ilmaisua, koska taiteen ja itsensä ilmaisun kautta ihmisen uskotaan herkistyvät omien ongelmien havaitsemiseen. Nuorten kirjoitelmissa esiintyi eniten juuri kulttuuriin, taiteisiin ja itsensä ilmaisemiseen liittyviä toimintaehdotuksia, josta voisi päätellä, että nämä asiat koetaan sosiokulttuurisen innostamisen asiantuntijoiden lisäksi hyödylliseksi ja toimiviksi menetelmiksi myös nuorten keskuudessa. Myös yhdessä liikkumiseen liittyvät toiminnot keräsivät nuorten keskuudessa kannatusta ja ne nähdään tärkeiksi myös sosiokulttuurisen innostamisen näkökulmasta: Ruumiilliseen kuntoon ja virkistykseen liittyvien harjoitusten tehtävänä

on lisätä ihmisten hyvinvointia ja osallistumista, aikaansaada iloa ja onnellisuutta toimintaan osallistuvissa ihmisissä. (Kurki 2000, 148–149).

Innostamisen näkökulmasta toiminnan järjestämispaikalla on myös suuri merkitys. Vaikka ei ole olemassa tarkkaa määritelmää siitä missä toimintaa voitaisiin sen mukaan järjestää, tietyt arviointikriteerit ohjaavat myös paikan valintaa. Siinä tulee aina ottaa huomioon se ryhmä tai yhteisö, jolle toimintaa ollaan järjestämässä. Huomioitavia tekijöitä ovat esimerkiksi ryhmän koko ja käytettävät toimintamenetelmät. (Kurki 2000, 147). Myös osallistujien ikä ja terveydentila ovat olennaisia asioita, joita tulee miettiä varsinkin silloin jos toiminnan kohderyhmänä ovat ikäihmiset. Nuoret olivat kirjoitelmissaan huomioineet myös näitä edellä mainittuja tekijöitä. Suhteellisen moni nuori mainitsi kirjoitelmassaan, että toiminta tulisi järjestää hyvien kulkuyhteyksien varrella ja on tärkeää, että siihen voi osallistua kuka vain liikuntarajoitteista tai terveydellisistä ongelmista riippumatta. Nuorten ehdotuksissa koulut toiminnan järjestämispaikkana saivat eniten suosiota. Usein koulut rakennetaankin liikuntaesteettömiksi ja varustukseltaan kattaviksi, mikä mahdollistaa sen, että ketään ei tarvitse sulkea toiminnasta pois. Tämä on olennaista myös sosiokulttuurisen innostamisen näkökulmasta (Kurki 2000, 147).

Kuten Suomi (2003, 180) kirjoittaa, asuinalueiden ja ympäristön suunnittelulla on olennainen asema, kun mietitään sukupolvia yhdistävää toimintaa tai työtä. Eri ikäryhmät keskittyvät joskus asumaan tietyille asuinalueille tai tiettyihin kaupunginosiin. Jos sukupolvet asuvat eri asuinalueilla, vähentyy myös sukupolvien välinen luonnollinen kohtaaminen, jolloin myös sukupolvien välinen vuorovaikutus vähenee. Tämä voi johtaa siihen, että eri-ikäiset ihmiset vieraantuvat ja etäännyvät toisistaan, minkä vuoksi ihmisille syntyy ennakkoluuloja ja stereotyyppioita niistä ihmisistä tai ihmisryhmistä, jotka jäävät arjessa etäämmälle. Riskinä on, että syntyy eräänlainen ”oravanpyörä”, kuten olen kuvannut kuviossa 1. Sukupolvia yhdistävässä toiminnassa tulisikin kiinnittää huomiota myös ympäristön suunnitteluun ja tarkkailla minkälaisessa ympäristössä toimintaan osallistuvat ihmiset elävät.

KUVIO 1. Sukupolvien välisen vuorovaikutuksen vähenemisen seurauksia

Miten sitten esimerkiksi juuri Härmälän seudulla voitaisiin alkaa parantamaan sukupolvien välistä vuorovaikutusta ja kokoamaan nuoria ja ikäihmisiä yhteisen toiminnan äärelle? Mielikuvituksellinen, innostamiseen pohjautuva, sukupolvia yhdistävän toiminnan kehittämisohjelman alustava runko voisi olla esimerkiksi seuraavanlainen (taulukko 5):

TAULUKKO 5. Toiminnan kehittämisohjelman runko (esimerkki)

<p>1. Toiminnan suunnittelu:</p> <ul style="list-style-type: none"> → Otettu huomioon liikuntarajoitukset ja terveydelliset ongelmat → Kartoitettu osallistujien mielenkiinnonkohteita tai toimintaehdotuksia etukäteen tai viimeistään ensimmäisellä tapaamiskerralla → Huomioidaan ihmisten ja ryhmien erilaiset tarpeet → Esim. Pienryhmätoiminta vai toiminta isossa porukassa? → Toiminta lähtee osallistujilta itseltään. Osallistujat mukana kaikissa toiminnan vaiheissa (suunnittelu, toteuttaminen, arviointi) → Toiminnan monipuolisuus, joustavuus
<p>2. Toiminnan mainostaminen ja siihen panostaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> → Mainontaa kohdennetaan ikäryhmän mukaan → Nuorille esimerkiksi enemmän sosiaalisen median kautta (facebook jne.), ikäihmisille sano-

- malehdissä, kauppojen ilmoitustauluilla, vanhain- ja palvelukodeissa. Myös kirjastot ja muut yleiset tilat hyödynnettävissä.
- Ohjaajat/innostajat puhumaan ihmisille paikan päälle → Rohkaiseminen, tiedottaminen, kysymyksiin vastaaminen

3. Toiminnan järjestämisaikaa panostaminen

- Hyvät kulkuyhteydet (linja-autolla, taksilla, kävellen jne.)
- Koulujen ja vanhainkotien läheisyys
- Toimintaympäristön esteettisyys (kodikkuus, otettu huomioon nuorten ja ikäihmisten tarpeet)
- Toimintapaikalla riittävästi materiaaleja, varusteita ja apuvälineitä

6.2 Eettisyys ja luottavuus

Lasten ja nuorten kanssa tehtävään tutkimukseen liittyy tiettyjä eettisiä ohjeita, jotka on asetettu turvaamaan lasten ja nuorten yksityisyyttä ja turvallisuutta. Otin yhteyttä Hatanpään lukion rehtoriin, opinto-ohjaajaan ja heidän suosituksestaan kahteen lukion lehtoriin, jotta pystyin keräämään aineiston lukion opiskelijoita heidän opiskeluajallaan. Tutkimusluvan mukaisesti hain luvan tutkimukselleni myös Tampereen lukiokoulutuksen johtajalta, jonka kautta kaikki lukioihin tehtävät tutkimustyöt hyväksytetään. Tutkimusluvassa sitouduin siihen, etten käytä saamiani tietoja tutkittavan tai hänen läheistensä vahingoksi tai halventamiseksi taikka riko salassapitovelvollisuutta. Lisäksi sitouduin tutkijan eettisiin periaatteisiin. Koska aineistonkeruumenetelmänäni toimi eläytymismenetelmän soveltaminen, toisin sanoen lyhyehkön kirjoitelman teettämisen nuorilla, eikä esimerkiksi haastattelemisen tai havainnointi, ei ollut tarpeen erikseen pyytää alaikäisiltä opiskelijoilta vanhempien lupaa tutkimukseen osallistumiseen.

Lähetin lukiolle etukäteen sähköpostia, jossa kerroin opinnäytetyöni aiheen ja esittelin lyhyesti aineistonkeruumenetelmän, jota olin suunnitellut käyttäväni. Ennen varsinaista aineistonkeräämistä laadin itselleni vielä muistion, johon kirjasin ylös tutkijan eettisiä ohjeita aineistonkeräämiseen liittyen. Aineistonkeruupäivänä ohjeistin opiskelijoita täyttämään vastauslomakkeen nimettömänä, jotta vastaajien anonymisuus säilyisi. Pohjatietona lomakkeessa kysyttiin vastaajan ikää ja sukupuolta. Lisäksi korostin ohjeistuksessa, että vastaaminen on vapaaehtoista ja valmiita kirjoitelmia tullaan käyttämään vain ja

ainoastaan tämän kyseisen opinnäytetyön aineistoksi, jonka valmistuttua kirjoitelmat hävitetään.

Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuudesta ollaan montaa mieltä. Laadulliselle tutkimukselle on ominaista jatkuva vuoropuhelu aineiston ja teorian kanssa. Kvantitatiiviseen tutkimukseen verrattuna siinä ei voi myöskään erottaa yhtä jyrkästi aineiston analyysivaihetta ja luotettavuuden arviointia. Laadullisessa tutkimuksessa voidaan vaapammin kulkea edestakaisin tutkimuksen eri vaiheiden, aineiston analyysin, pohdintojen ja teorian välillä. (Eskola & Suoranta 2000, 208). Opinnäytetyössäni pyrin aineiston analysoinnin yhteydessä lukemaan vastauksia objektiivisesti ja välttyäkseni tekemästä ennenaikaisia johtopäätöksiä vältin esimerkiksi katsomasta vastaajan sukupuolta käsittelevää kohtaa ennen kirjoitelman lukemista. Totta kai moni tekijä kirjoituksissa vaikutti siihen, että tutkijana koin välillä hieman haastavaksi säilyttää objektiivisen näkökulman aineistoon, mutta lopullisiin tuloksiin ja johtopäätöksiin en koe omien henkilökohtaisten tulkintojeni tältä osin vaikuttaneen. Tämän raportin kirjoittamisessa olen myös huominnut vastaajien yksityisyyden ja kirjoittanut tutkimuksen kohdejoukosta yleisesti niin, että ulkopuolisen on mahdotonta tunnistaa yksittäisiä ihmisiä kohdejoukosta.

Laadullisessa tutkimuksessa työn arviointi perustuu tutkimusprosessin luotettavuuden arvioimiseen. Tällaisessa tutkimuksessa lähtökohtana on niin sanottu tutkijan avoin subjektiviteetti, eli tutkija ja tutkimuksen lukija myöntävät tutkimusentekijän olevan tutkimuksessaan keskeinen tutkimusväline, jonka henkilökohtaiset kokemukset vaikuttavat pakosti aineiston analyysiin ja tutkimustuloksista tehtyihin johtopäätöksiin. (Eskola & Suoranta 2000, 210). Työni luotettavuuden arviointi pelkistyy siis tässä raportissa tutkimusprosessin arviointiin. Tutkimusetiikan näkökulmasta hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu, että tutkimuksessa noudatetaan rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkuutta tutkimustyössä, tulosten tallentamisessa, esittämisessä sekä arvioinnissa (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012). Tutkimuksen alusta alkaen pyrin huolellisuuteen ja johdonmukaisuuteen. Mielestäni työni luotettavuutta lisää, että tunnistin omat rajani opinnäytetyön aiheen valinnassa ja toteutustavassa ja päädyin lopulta muuttamaan niitä. Koen, että nuorten näkemysten kartoittaminen aihevalintana ja eläytymismenetelmän soveltaminen aineistonkeruumenetelmä sopivat itselleni tällä hetkellä aloittelevana tutkijana paremmin kuin ryhmänohjaaminen ja sen yhteydessä tarvittavat havainnointi- ja haastattelutaidot. Näin ollen voin myös vahvasti väittää, että pystyin panostamaan opin-

näytetyöhöni enemmän kun oloni oli aiheen kannalta varmempi. Lisäksi toivon, että tähän raporttiin aineistosta liitetyt suorat lainaukset lisäävät tutkimukseni luotettavuutta ja auttavat lukijaa ymmärtämään tulkintojani paremmin.

Tein opinnäytetyöni yksin, minkä vuoksi pystyin itse aikatauluttamaan tutkimuksen aikataulun parhaaksi katsomallani tavalla. Tämä osoittautui melko haastavaksi ja huomasin monissa vaiheissa kaipaavani toisen ihmisen mielipidettä vahvistamaan tai kyseenalaistamaan tulkintani. Yksin tehdessä ei ole toista, joka kulkee koko tutkimus- ja raportointiprosessin ajan rinnalla ja tuntee tutkimuksen vaiheet yhtä hyvin kuin itse. Tämän voi jollain tapaa ajatella vähentävän myös tutkimuksen luotettavuutta yhden tehdessä johtopäätöksiä ja tulkintoja. Aineiston analysoinnissa yksin tekeminen sisältää omat kompastuskivensä, kun tehtyjä tulkintoja ei voi ”tarkastuttaa” toisen tekemien tulkintojen varassa. Toisaalta, tässäkin kohtaa tulee muistaa tutkijan avoin subjektiviteetti, joka pätee siitä huolimatta onko tutkimuksen tekijöitä yksi vai useampi.

Tässä opinnäytetyön raportissa pyrin jatkuvasti kunnioittamaan käyttämäni teoriaa ja nuorilta keräämiäni kirjoitelmia. En tulkinnut kenenkään ajatuksia tietoisesti väärin tai muuttanut niitä tukeakseni omia tulkintojani, ajatuksiani tai toiveitani. Jälkeenpäin ajatellen tutkimukseen käytettyjä lähteitä olisi voinut olla enemmän ja laajemminkin. Toisaalta, kaikki käyttämäni lähteet ovat luotettavia, uskottavia sekä käsittelevät käyttämäni teoriaa laajasti, minkä vuoksi tukeuduinkin pitkälti näihin muutamiin tunnettujen kirjoittajien kattaviin teoksiin.

Työlleni asettamat tavoitteet ja tutkimustehtävä toteutuivat mielestäni hyvin. Sain kartoitettua nuorten näkemyksiä sukupolvia yhdistävästä toiminnasta eläytymismenetelmää soveltaen. Nyt opinnäytetyöprosessin päättyessä voin todeta, että työni on pieni askel niin sanottua sukupolvineutraalimpaa yhteiskuntaa kohti. Tavoitteena ei ole pakottaa nuoria ja ikäihmisiä yhteen, vaan lähtökohtana on, että tulevaisuudessa nämä kaksi ikäryhmää huomaavat mitä mahdollisuuksia heillä toisilleen on annettavana.

6.3 Jatkotutkimuksia

Tämän opinnäytetyön kautta kartoitettiin nuorten näkemyksiä sukupolvia yhdistävästä toiminnasta. Jotta toiminnasta saataisiin kahta eri ikäryhmää palvelevaa, tulisi tulevaisuudessa kartoittaa myös ikäihmisten näkemyksiä kyseisestä aiheesta. En itse lähtenyt kartoittamaan kummankin ikäryhmän näkemyksiä, sillä koin, että yksin tehdessä tästä syntyisi liian paljon aineistoa analysoitavaksi yhdelle tutkimuskerralle. Toiminnan epäonnistumisen välttämiseksi voitaisiin myös ottaa selvää mitkä tekijät nuorten ja ikäihmisten mielestä voisivat haitata sukupolvien välistä toimintaa tai mitkä tekijät tällä hetkellä mahdollisesti vaikuttavat siihen, että sukupolvien välinen kuilu on kasvanut ja kasvaa edelleen. Edellä mainittuja asioita voisi tutkia esimerkiksi eläytymismenetelmää aineistonkeruumenetelmänä käyttäen.

Sen lisäksi, että selvitetään nuorten ja ikäihmisten näkemyksiä toimivasta sukupolvien välisestä toiminnasta ja yritetään näin utopistisesti katsella jo tulevaisuuteen, olisi toimintaa palvelevaa tehdä myös kattava katsaus ihmisten tämänhetkiseen todellisuuteen. Tätä voidaan kutsua sosioanalyttiseksi momentiksi eli ihmisen arkipäivän ja todellisuuden kriittiseksi analysoinniksi. Usein tätä kriittistä analyysiä seuraa niin kutsuttu hermeneuttinen vaihe, jossa mietitään miksi todellisuutemme ja arkipäivämme on sellainen kuin se on. Tämän jälkeen voidaan ryhtyä miettimään miten todellisuutta ja sen ongelmakohtia voitaisiin muuttaa. Viimeisessä vaiheessa, jota kutsutaan käytännölliseksi momentiksi, ideoidaan ne välineet, joiden avulla voidaan saavuttaa tuo yhdessä suunniteltu parempi huomina. (Duque 1989, Kurki 2011, 50) Nämä neljä vaihetta muodostavat yhdessä innostamisen metodologian strategiset askeleet, joiden tavoitteena on luoda vaihtoehtoisia ratkaisumalleja tutkimuksen kohteena oleville tilanteille (Kurki 2000, 96).

Oma työni on jo eräänlaista tulevaisuuden visiointia, mutta se ei pois sulje sitä, että olisi jo myöhäistä katsoa tarkemmin nykytilanteeseen ja kiinnittää huomiota sen ongelmakohtiin. Työni avulla kartoitetut toimintaehdotukset, toiminnan järjestämispaikat ja nuorten näkemykset siitä, mitkä tekijät voivat mahdollistaa sukupolvia yhdistävän toiminnan ovat vasta pintaraapaisu siitä, mitä kaikkea sukupolvien kohtaamiseen ja eri ikäryhmiä yhdistävään toimintaan liittyen on mahdollista tutkia ja ottaa selvää, jotta sukupolvien välisen vuorovaikutuksen mukanaan tuomat edut ja positiiviset puolet säi-

lyisivät ja huomioitaisiin erilaisissa ympäristöissä, niin yksilön, yhteisön kuin yhteiskunnankin tasolla. Mahdolliset jatkotutkimukset voisivatkin liittyä esimerkiksi sukupolviyön ja sukupolvien välisen toiminnan nykytilanteen kartoittamiseen. Miten sukupolviyö Suomessa näyttäytyy jossakin tietyssä ympäristössä? Mielenkiintoista olisi esimerkiksi selvittää, kuinka sukupolvien yhteys pyritään säilyttämään esimerkiksi päiväkodeissa tai vanhainkodeissa.

LÄHTEET

Alanen, L. 2005. Polvesta polveen. Teoksessa Anne Sankari ja Jyrki Jyrkämä (toim.) Lapsuudesta vanhuuteen – iän sosiologiaa. Tampere: Vastapaino, 97–115

Elämänkulku ja ikäpolvet -hanke. Luettu 24.10.2013. <http://www.ikapolvet.fi/hanke>

Eskola, J. 1997. Eläytymismenetelmäopas. Tampere: Tampereen yliopisto.

Eskola, J. 1998. Eläytymismenetelmä tiedonhankintamenetelmänä; lyhyt oppimäärä. Teoksessa Eläytymismenetelmä sosiaalitutkimuksen tiedonhankintamenetelmänä. Kuopion yliopisto. Väitöskirja, Tampere: TAJU, 59–88

Eskola, J. ja Suoranta, J. 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 4.painos. Jyväskylä: Gummeruksen kirjapaino Oy.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hyyppä, M. 2002. Elinvoimaa yhteisöstä. Sosiaalinen pääoma ja terveys. Keuruu: PS-kustannus.

Krohn, L. 2012. 'Ikäpolvista ja ihmisyydestä'. Elämänkulku ja ikäpolvet. Blogi. 29.2.2012. Luettu 4.12.2013. <http://www.ikapolvet.fi/blogi/entry/ikaepolvista-ja-ihmisyydestae>

Kurki, L. 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen. Tampere: Vastapaino.

Kurki, L. 2007. Innostava vanhuus. Helsinki: Oy FINN LECTURA Ab

Kurki, L. 2011. Sosiokulttuurinen innostaminen yhteisötyönä. Teoksessa Petri Ruuskanen, Katri Savolainen ja Mari Suonio (toim.) Toivo sosiaalisessa – Toivoa luova toimintakulttuuri sosiaalityössä. Painettu EU:ssa. 39–69

Mannerheimin lastensuojeluliitto, 2013. Kylämummit ja -vaarit. Luettu 17.12.2013. <http://www.mll.fi/vanhempainnetti/kylamummit/>

Marin, M. 2005. Tarkastelukulmia ikään ja ikääntymiseen. Teoksessa Anne Sankari ja Jyrki Jyrkämä (toim.) Lapsuudesta vanhuuteen – iän sosiologiaa. Tampere: Vastapaino, 17–48

Moilanen, J. 2005. Lapset ja aikuiset kumppaneina – Sukupolvet verkoksi -hanke 2002–2004. Sukupolvet verkoksi -hankkeen loppuraportti. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, KOSKE. Luettu 17.12.2013. <http://www.koskeverkko.fi>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2013. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausten käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Luettu 1.1.2013. <http://www.tenk.fi>

Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi

LIITTEET

Liite 1. Kehyskertomus ja vastauslomake

VASTAUSLOMAKE

1/1

IKÄ _____ vuotta

Tampereen Härmälän alueelle ollaan aloittamassa yhteistä toimintaa nuorille ja ikäihmisille. Osallistut toiminnan suunnitteluun täysin omana itsenäsi. Mikä mahdollistaa tällaisen sukupolvia yhdistävän toiminnan? Minkälaisesta toiminnasta on kysymys ja missä se järjestetään? Eläydy tilanteeseen ja kirjoita siitä pieni kertomus, jossa pohdit muun muassa yllä mainittuja kysymyksiä. Kertomusta voi tarvittaessa jatkaa paperin toiselle puolelle.

Liite 2. Kirjoitelmista poimitut toimintaehdotukset ja niiden esiintyvyys

2. Minkälaista toiminnan tulisi olla?	
Toiminta	Esiintyvyys
1. YHDESSÄ LIIKKUMINEN	
1. Urheilu	1
2. Liikunta	4
3. Tanssia	1
4. Jalkapallo-ottelu	2
5. Olympialaiset	1
6. Avantouinti	1
7. Ulkoilu	1
8. Seinäkiipeily	1
9. Urheilutapahtuma/perhetapahtuma	1
2. YHDESSÄ KULTTUURIN KOKEMINEN JA TEKEMINEN	
10. Käsityöt	3
11. Taide	2
12. Maalaaminen	1
13. Musiikki	6
14. Kulttuuri	1
15. Valokuvat	1
16. Näytelmä	1
17. Leipominen	1
18. Esitykset	1
19. Elokuvailta	2
20. Elokuvat	1
21. Teemapäivät	2
22. Kirja-/runopiirit	1
23. Musisointi	1
24. Ruoanlaitto	4
25. Yhdessä syöminen	2
26. Konserttien järjestäminen	1
27. Ilmaisutaito	2
28. Teatterikerho	1
29. Musisointikerho	1
3. PELIT JA LEIKIT	
30. Tietovisailu	1
31. Pelit	6
32. Lautapelit	3

33. Vedonlyönti	1
34. Leikkejä	3
35. Tutustumisleikit	2
36. Leikkimielinen kisailu	2
37. Mölkky	2
38. Biljardi	1
4. TIETOTAIDON JAKAMINEN	
39. Tietokoneen käytön opettaminen	2
40. Ruuanlaiton opettaminen	1
41. Neulomisen opettaminen	2
42. Ikäihmisten auttaminen arjen askareissa	2
43. Nuorten auttaminen henkisissä ongelmis- sa	1
44. Kutominen yhdessä	1
45. Virkkaus yhdessä	1
46. Tietojen ja taitojen jakaminen	8
47. Puutöiden opettaminen ja tekeminen	2
48. Elektronisten laitteiden käytön opetta- minen	1
5. KESKUSTELU	
49. Muistelu	1
50. Keskustelu	7
51. Tutustuminen	3
52. Mielipiteiden jakaminen	3
6. MUU TOIMINTA	
53. Vapaaehtoistyö yhdessä	1
54. Urheilun katsominen yhdessä	1
55. Erilaiset illat	1
56. Poliittinen vaikuttaminen	1
57. Yleinen/tavallinen tekeminen	1
58. Yhteinen tekeminen	2

